

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ОРГАНЪ
на Българския Лозарски Съюзъ
СОФИЯ

„REVUE DE VITICULTURE“
„VEINBAU REVUE“
à Pleven — Bulgarie.

Годишенъ абонаментъ 50 лв.
Редакция и администрация — Плѣвень.

Редакторъ-уредникъ: Г. К. Червенковъ.

Редакционенъ комитетъ: Проф. Н. Недѣлчевъ, Ст. Икономовъ, Н. Мжиковъ, В. Чакъровъ и В. Стрибърни.

ДЪРЖАНИЕ: 1) За синия камъкъ; 2) Лозаритѣ и копер. сдружения — Н. Мънковъ; 3) Ограничаване засаждането на лозята — проф. Н. Недѣлчевъ; 4) Новитѣ насоки на лозаро-винарското производство — Бѣло Н. Бѣлъ; 5) Лозарскитѣ и винарскитѣ проблеми и пр — Ив. Георгиевъ; 6) Градински ягоди — В. В. (Стрибърни); 7) Пропаганда на виното и гроздето; а) Виното отъ медицинска гледна точка; б) Отмѣна на алкохолната възна въ Съедин. Щати; 8) Съюзни и дружествени; 9) Положението на пазаря; 10) Хроника; 11) Книжнина.

За синия камъкъ.

Българската земледѣлска банка е успѣла да сключи доставката на синъ камъкъ на много износна цена. Часть отъ този синъ камъкъ банката дава на Българския лозарски съюзъ за задоволяване нуждитѣ на лозаритѣ. Наздаванетоъ ще стане чрезъ банковитѣ клонове и агентури по нареждане на съюза, който предварително ще представи сведения въ централата на банката колко синъ камъкъ да се изпрати и кому да се предаде.

Лозарскитѣ дружества и кооперациитѣ да разгласятъ това и да събератъ капарирани съ 3 до 5 лева на кгр. поржчки отъ лозаритѣ и най-късно до 20 априль да съобщатъ въ съюза на колко кгр. възлизатъ поржчкитѣ, а да може и съюза да представи списъка въ банката.

Събраното капаро да се внесе въ съответния клонъ или агентура на банката или въ най-близката популярна банка.

Снабдяванетоъ на лозаритѣ съ нуждия имъ синъ камъкъ чрезъ съюза става по решение на последния лозарски конгресъ, за да може да го иматъ на време и на възможно по-ниска цена. Поради това, увѣрени сме, че лозаритѣ ще дадатъ своевременно поржчкитѣ си и то непременно чрезъ своитѣ дружества и кооперации.

ОТЪ СЪЮЗА,

Б. Р. Прочетете телеграмата на стр. 39.

Н. Хр. Мънковъ.

Дир. вин. училище — Плъвенъ.

Лозаритѣ и кооперативното движение

Основнитѣ качества на земята оставятъ своя отпечатъкъ върху характера на този, който я обработва. Така сме склонни да оправдаемъ консервативността, инертността, до колкото и до дето се ширятъ тѣ въ срѣдата на земледѣлскитѣ ни стопани.

Но, човѣка, като господаръ на природата, съ срѣдствата на новото време днесъ вече се издига до степенъ да преодолѣе по-преди оправдаваното рутиниерство и да устои на всички затруднения, идящи, било отъ естѣството на професията, било отъ временни или по-трайни стопански и икономически несгоди.

Българския лозаръ минава за по-издигнатъ въ интелектуално отношение отъ събратята си, боравящи съ други земледѣлски поминъчни отрасли. Бихме го надценили, обаче, ако сждимъ само по нѣкои външни белези. Има признаци, които подсказватъ се още едно невежество, едно нехайство, една незрѣлостъ.

Отдавна вече дребнитѣ сжществувания въ Европа, въ по-голѣмата си частъ, сж схванали, че въ вѣкътъ на капитализма, разпокжсани и разединени, тѣ сж осждени на погибель. За целитѣ на кредита, потрѣблението и производството, се основаха маса кооперативни сдружения и така чрезъ опората въ самопомощъта и взаимопомощъта запазиха своята жизнеспособность.

И у насъ, следъ войнитѣ, кооперативното движение обхваща все по широко кръгове въ всички области на културно-стопанския животъ.

Ако, обаче, поставимъ на преценка до колко лозарското съсловие у насъ е съзнало нуждата и ползата отъ кооперирането, ще трѣбва да констатираме, че то е още много, много назадъ, то се бори съ мизерията безъ да съглежда свѣтлитѣ лжчи, които проблѣсватъ отъ кооперативното зоряване.

Нѣколко лозарски кооперации съ упоритостъ се силятъ да превъзмогнатъ спжнки и мжчноти, трасирайки спасителния пжтъ за българското лозарство. Тѣ, обаче, обединяватъ едва 2,000 лозари отъ 600,000 такива за цѣлата страна.

Години подъ редъ българския лозаръ, затворенъ въ своята грижа, егоистиченъ и недовѣрчивъ, служи като плодородна почва за коренитѣ и безогледната спекула. Маса хора, доставчици на лозарски пособия и материали и пласъори на лозарски произведения се издигнаха материално за негова смѣтка.

Едва тая година лозаритѣ чрезъ основаната Кооперативна лозарска централа си подадоха ржка за обща работа.

По моя преценка това не бѣ резултатъ отъ едно на-
раствало съзнание за наложителността на едно таква ори-
ентиране. Не, това по-скоро бѣ отражение на мизерията, въ
която вече затхва българския лозарь.

Това си заключение азъ правя въз основа на редица
наблюдения. Датския земледѣлецъ, когато членува въ нѣ-
колко кооперации — млѣкарска, птицевѣдна, свиневѣдна и
пр. прилежно изпълнява своитѣ задължения и умѣло пред-
явява правата си. Какво става у насъ? Ние говоримъ, крити-
куваме една или друга кооперация, разпъваме на кръстѣ ед-
на сега, за да пѣмемъ за сжщата хвалебна пѣсенъ утре, безъ
огледъ на това, че лозарскитѣ кооперации, сж стопански ор-
ганизации, реномето на които сме длъжни да щадимъ, кол-
кото и да се приближаватъ къмъ общественитѣ предприятия.

На конгреса м. г. отъ ржководенъ факторъ се осмѣ и
обруга при общо одобрение една кооперация. Сжщата се въз-
хвали при бурни акламации тая година. Ние говоримъ тамъ
за нашитѣ болки и недъзи, но непременно трѣбва да ка-
жемъ нѣщо и за лозарскитѣ кооперации.

Това е една слабостъ, да се оправятъ чуждитѣ смѣтки,
да се одумва тоя или она. Има много други още по-интерес-
ни явления въ нашия животъ.

Какво да се каже за лозаритѣ, напимѣръ, членуващи
въ една кооперация, когато тѣ въ общитѣ събрания мълчатъ
„най-красноречиво“, а по улицитѣ и кръчмитѣ сподѣлятъ
разбиранията си по кооперативния животъ съ хора чужди и,
дори, враждуващи съ кооперацията.

Колкото и да ни ласкаятъ чужденцитѣ, ние сме народъ
още недорасълъ, нѣма защо да се заблуждаваме.

Преди нѣколко години, въ качеството си на председа-
тель на едно общо годишно събрание на кооперация (не лоз-
арска, но съставена предимно отъ лозари) бѣхъ свидетелъ
какъ единъ членъ отъ управителния съветъ на сжщата коопе-
рация, който цѣла година е работилъ солидарно съ други-
тѣ свои другари отъ съвета, застава въ редътъ на обикно-
венитѣ членове и отправя упрѣци по адресъ на управител-
ното тѣло. Той отправяше въпроси, на които самъ бѣ длъ-
женъ да отговори. Но, не само това. Още въ колко мно-
го случаи понятието за право и задължение е било въ мъгла.

Днесъ кооператора се сърди, че е пропуснатъ въ спи-
съка за доставяне на една стока, а утре сжщия леко, леко
отмича, отбѣгва да получи доставеното, само заради това,
че конкурента предлага сжщата стока съ нѣколко стотинки
по-евтино.

Се пакъ, щомъ се касае за общи доставки, работата не
е така страшна, но, когато има да се поема ангажиментъ за
обща продажба, потрѣбно е тактъ и голѣма препазливостъ.

Конкурента ще предложи нѣколко стотинки, да речемъ,
на кгр. лозарски продуктъ повече да нанесе ударъ на коо-

перацията, та върху развалинитѣ ѝ на утрешния день да изгради своето благосъстояние, и лозаря лесно се полъгва, него го интересува днешното, а не утрешното, по-далечното.

Ето, при тоя манталитетъ въ широкитѣ лозарски срѣди се крепятъ, нѣколко лозарски кооперации и се заражда новата Лозарска кооперативна централа.

Не се съмнявамъ, че и другитѣ български кооперации носятъ отпечатъкъ на низкия ни културенъ уровень, затова дължа да подчертая, че е време да се въведе една по-широка кооперативна просвѣта.

Ако се сподѣля общо убеждението, че нѣма друго по-ефикасно срѣдство за запазване самостоятелността на дребнитѣ стопанства, чудно е, защо още не се въвежда на широко кооперативно обучение въ програмата на българскитѣ учебни заведения.

Българина още въ школната възраст трѣбва да се запознае съ принципитѣ на кооперативното движение.

Възрастния лозаръ трѣбва да се подготви за кооперативенъ животъ. Въ това направление общественитѣ деятели нека изпълнятъ своя дългъ.

Нито кооперативното дѣло, въобщо, нито лозарството ни иматъ полза отъ хора, които говорятъ, може би и съ познаване на нѣщата, но само говорятъ за кооперацията, а най-старателно отбѣгватъ да членуватъ въ нея.

Нека всички будни лозари да приобщатъ умѣнието и усилията си за издигането на новооснованата Кооперативна лозарска централа, та отъ нея да се създаде изворъ за материално и духовно възраждане на българския лозаръ.

Кооперативното движение, овладяващо сѣ по-широки сфери отъ стопанско икономическия животъ, ще намѣри почва и резонъ еднакво добре и въ областта на лозарството, независимо отъ затрудненията, които сж спътници на всѣко ново дѣло.

Проф. Н. Недѣлчевъ.

Ограничаване засажданията на лозята.

(продължение отъ кн. I.)

Частно за България, ние смѣтаме че днешното пространство на лозята, респ. произвежданото вино, е превишило границитѣ, при които може да съществува лозарството, като доходенъ поминъкъ. Презъ 1931 год. пространството на лозята въ България е било 900,000 дек. — Презъ 1932 год. имаме споредъ предварителни пресмѣтания, едно увеличение отъ 31,000 декари нови лозя, отъ които 15,000 д. сж съ десертни сортове. Производството на вино презъ 1931 год. е достигнало 135 милиона литри. Въпрѣки факта, че лозарство-

то не е доходно, засаждането на нови лозя продължава, макаръ въ по-малкъ размѣръ отъ по-преди, когато би трѣбвало автоматически да спре. Това положение се дължи отчасти на неосведомеността на населението, както и на слабата доходност на другитѣ култури, като жито, царевица и пр. Производството на вино ще продължава да расте, винарската криза ще се задълбочава и сжществува опасностъ да се разсипятъ най-напредъ районитѣ, които даватъ най-доброкачественитѣ вина, тъй като тамъ добивътъ отъ декарь е най-нискъ.

За ограничаване на лозарската криза, различнитѣ страни обикновено прибѣгватъ до следнитѣ мѣрки:

1. Завладяване на нови пазари.
2. Дестилация на частъ отъ винената реколта.
3. Блокиране на частъ отъ вината.
4. Облагане съ специални такси лозята, които даватъ голѣмо количество грозде, респ. вино на декарь и
5. Налагани голѣми такси за новозасаденитѣ лозя, което е равносилно на забраната имъ.

Ако разгледаме по отдѣлно предлаганитѣ мѣрки за облекчение на лозарската криза, ще видимъ, че съ изключение на последната, другитѣ иматъ времененъ характеръ и често даватъ обратенъ ефектъ.

Намирането на чужди пазари за нашето вино е много трудна и проблематична работа. Споредъ изнесени въ международната конференция за виното въ Парижъ презъ 1932 г. данни, свѣтовното производство на вино презъ последнитѣ години е увеличено съ 30 милиона хектолитра, до като свѣтовната консумация е намалена съ 15 милиона хектолитра. Страни, които по-рано сж внасяли вина, сега се самозадоволяватъ, или пъкъ произвеждатъ излишеци, за които търсятъ пазари. Споредъ Дуаршъ износа на вината е въ упадѣкъ. Така напр., Гърция, която е изнасяла годишно срѣдно 1,200,000 хектолитра вино, презъ 1931 год. е изнесла само 408,000 хектолитра, Испания, отъ 5 милиона хектолитра презъ 1927 и 1928 год. е изнесла презъ 1931 год. само 3,349,000 хектол., Франция презъ 1910 г. 2 милиони хектол., а презъ 1931 год. — 818,000 хектолитра и пр. Презъ миналата, 1932 год., износа се е развивалъ още по-неблагоприятно. Ето защо, наивно е да се самооблъщаваме, че ще станемъ голѣми износители на вино. Главната причина, задето не изнасяме вино, не е липсата на типизирана стока, както мнозина си мислятъ. Даже когато създадемъ голѣми депозити отъ типизирани вина ще имаме да се боримъ съ почти непреодолими прѣчки, защото външнитѣ пазари сж задрѣстени. Може да се разчита на известенъ малкъ износъ и то непостояненъ, на компенсационни начала.

Износа на грозде, който се увеличава ежегодно, е понадежденъ, но и тамъ увеличението не може да отива до

безконечность. За сега изнасяното грозде съставлява едва 20% отъ цѣлото българско производство. Въ най-добриятъ случай може да се отиде до 5—6%, което ще има значение за лозаритѣ, които отглеждатъ десертни сортове. Обръщането на частъ отъ виното въ спиртъ допринася едно временно облекчение. То, обаче, има и своя обратенъ ефектъ. Когато лозаря намира смѣтка да продаде виното си за изваряване, той сади нови лозя, производството на вино расте, положението се влошава и нашето лозарство се върти въ единъ омагьосанъ кръгъ. Ако съ дестилацията на виното се облекчава винения пазаръ, отъ друга страна се явява спиртна и ракиена криза. Презъ последнитѣ години ние наблюдаваме вече това явление — въпрѣки че винениятъ спиртъ измѣсти индустриалниятъ, той наводни толкова пазаря, че подби цената на ракията и сега имаме криза на ракията. Въ Франция, за да не настъпи подобенъ обратъ, държавата откупва винения спиртъ отъ производителитѣ, складира го и го продава за национално гориво, примѣсенъ съ бензинъ.

У насъ винениятъ дестилатъ има ограниченъ пазаръ и лесно се явява излишекъ отъ спиртъ на пазаря. Националното гориво, за което се писа толкова много въ нашитѣ вестници и списания, има за целъ да облекчи спиртофабрикантитѣ, а не лозаритѣ. Ето защо, така схващано у насъ, то не ще допринесе нищо за нашето лозарство, напротивъ ще възкреси спиртнитѣ фабрики. Лозаритѣ трѣбва да се борятъ за национално гориво, получено отъ виненъ или ракиенъ дестилатъ и бензинъ.

Блокирането на частъ отъ реколтата, което се прилага въ Франция, не отговаря на нашитѣ условия. Съ него се цели да се затвори за пазаря частъ отъ реколтата, така че да се предлага по-малко вино и съ това да се избѣгне катастрофалното спадане на ценитѣ. При нашето дребно винарство е немислимо да се заставятъ производителитѣ да запечататъ 20% отъ реколтата си до второ нареждане. Нѣщо подобно на блокирането вършатъ нашитѣ винарски кооперации, като задържатъ вината си и даватъ възможность на некооперираниитѣ производители да си продадатъ вината на сносни цени.

Франция прилага и друга една мѣрка, а именно прогресивно облагане на произведеното вино въ зависимостъ отъ добива на декаръ, т. е. всѣки хектолитъръ, когато добива надминава опредѣлено число хектолитри на хектаръ, плаща допълнителна такса. Това се прави, за да се попрѣчи на увеличението на реколтитѣ посрѣдствомъ дълги рѣзитби, напояване, използване много богати почви за лозя и пр. Тази мѣрка също мжчно може да бжде приложена у насъ.

Най-после, най-радикалната мѣрка се състои въ регламентиране засаждането на нови лозя, т. е. туряне редъ въ засаждането на нови лозя. Тази мѣрка ще стабилизира до

известна степенъ нашето лозарство. За нея трѣбва да бждатъ всички лозари, които иматъ днесъ лозя, защото тя ще спре обезценяването на имотитѣ, на гроздето и на виното. Както многото мелници, които се строиша следъ войната, докараха криза въ мелничарската индустрия, така и многото лозя докараха обезценяване на продукта, понеже винения пазаръ е затворенъ и ограниченъ само за вътрешността. Противъ ограничението могатъ да бждатъ само тѣзи, които възнамѣряватъ да садятъ нови лозя съ винени сортове, обаче колцина сж тѣ. Лозята съ десертни сортове не ще се ограничатъ, сжщо така ще се остави известна свобода за тѣзи, които не притежаватъ никакви лозя.

Въ горния духъ предлагамъ единъ проектъ за ограничаване засаждането на нови лозя, като имамъ предвидъ мѣстнитѣ условия.

1. Всички новозасадени лозя се облагатъ съ еднократенъ облогъ отъ 3,000 лв. на декаръ.

2. Като изключение, разрешава се на домакинство, което не притежава лозя, да засажда до 2 декара лозе на собствено мѣсто.

3. Засаждането на лозя съ Афузъ Али се оставя свободно, при условие, мѣстото да бжде предварително прегледано отъ мѣстния агрономъ.

4. Разрешава се попълването съ винени сортове на лозя съ винени грозда, когато празнитѣ мѣста не надвишаватъ 25% отъ общия брой на главинитѣ.

5. Забранява се попълването на празнитѣ мѣста въ лозята съ директни сортове.

6. Разрешава се възобновяване на сжществуващи лозя съ винени сортове, при условие да сж запазени поне 50% отъ главинитѣ.

7. Министерството на земледѣлието опредѣля за всѣки районъ кои винени сортове могатъ да се засаждатъ. Сжщото може да разреши, ако външнитѣ пазари наложатъ, свободното засаждане и на други десертни лози, освенъ Афузъ Али.

ТЕЛЕГРАМА.

Министру финанситъ, копие Министра на земледѣлието и Лозарския сюзъ, Гурко 12 – София.

Плѣвенското лозарско дружество протестира за гдето, когато българския лозаръ загива, Министерството на финанситѣ налага на синия камъкъ ново мито около 250 лева на килограмъ и около 300 лева на праздно буре, което фактически прави около 350 лева на килограмъ нето синъ камъкъ. При пазарна цена франко Бургасъ 8 лева килограмъ вносното мито се равнява на 40% отъ стойността му, каквото нѣщо никой други артикулъ не плаща. Настоятелно молимъ отмѣняване предвиденото непонясимо мито, както за синия камъкъ, така и за варелитѣ.

Секретаръ: Калчевъ

Председателъ: Моновъ.

Б. Р. Подобни телеграми трѣбва да изпратятъ веднага всички лозарски дружества.

Бълчо Ив. Бълчевъ
инж. агрономъ

Новитѣ насоки на нашето лозаро-винарско производство

Когато хвърлимъ погледъ върху развитието на лозарството у насъ като отрасълъ, съ огледъ на добре разбранитѣ стопанско-икономически интереси за съвокупното земледѣлско стопанство, ние виждаме нашиятъ стопанинъ дезориентиранъ. И така, при всеобщиятъ повикъ презъ последнитѣ години за трансформация въ земледѣлското стопанство, лозарството започна да слиза отъ баирскитѣ поселища къмъ полето, гдето се разширява за смѣтка на нѣкои полевѣдни култури. Но, когато си дадемъ отчетъ за истинското призвание на лозата като културно растение, което при разпредѣление на културитѣ въ земледѣлското стопанство е повикано да заеме най-подходящото мѣсто — ние трѣбва да отречемъ такава една насока, която води къмъ задънена улица, защото е въ разрѣзъ съ здравитѣ стопанско-икономически принципи. Лозата, като стопанска култура намира своето естествено призвание и най-висока цена въ обработваемата площъ когато ѝ се даде просторъ на развитие въ мѣста и почви които не се рентиратъ съ други стопански растения и рискуватъ да останатъ пущинаци. Лозовата култура трѣбва да се запази преди всичко за лозарскитѣ поселища, гдето поради особениятъ почвенъ характеръ лозата е главенъ стопански отрасълъ и спасителенъ поминъкъ за населението тамъ. Тамъ тя трѣбва да намѣри просторъ на своето развитие. Тамъ тя ще намѣри и всестранна професионална специализация и пълно съвършенство, както въ приложението на най-подходящитѣ стопанско-културни практики, така и въ постижението на най-високото качество за лозарскитѣ произведения. Наистина, нашиятъ стопанинъ въ полето не ще го лишаваме отъ възможността да притежава нѣкой декаръ лозе за домашни нужди на семейството. Държавата ще трѣбва, обаче, системно да отклони всички масови инициативи, които клонятъ да тласнатъ нашитѣ чисто полевѣдни поселища къмъ една ориентация въ масови лозови посадки. Така сложенъ въпроса се издига до сждбоносно значение за родното лозарство, и се налага положението да бжде своевременно регламентирано по законодателенъ пжтъ. И наистина, едно масово разширение на лозовитѣ посадки въ не лозарскитѣ райони, въ богатитѣ почви на полето — ще създаде единъ много опасенъ конкурентъ на пространнитѣ бедни баирски склонове. Чисто лозарскитѣ поселища, съ своитѣ бедни почви, тогава ще бждатъ неизбѣжно изложени на материално разорение и жалка емиграция. Отъ друга страна, лозовитѣ посадки вмъкнати въ полевѣдната структура на земледѣлското стопанство, съ неговитѣ характерни

сезонни особености, се излагатъ на риска да не могатъ да бждатъ редовно и правилно стопанисвани. Важнитѣ сезонни работи за полскитѣ култури, като коситба, жетва, вършитба и др. отнематъ на стопанитѣ физическата възможностъ за своєвременото извършване на належащи стопанско-културни практики, като борба съ болести и неприятели, кършене, пензиране, прашене и др., отъ които зависи рентабилността на лозята. Много розови переспективи въ началото бързо се замѣнятъ съ горчиви разочарования въ последствие. А неуспѣха отъ една трайна култура като лозата оставя винаги своятъ рушителенъ отпечатъкъ върху цѣлокупния организъмъ на засегнатото стопанство. Но, заедно съ разтройството въ отдѣлнитѣ полски стопанства, съ течение на времето ще последва неминуемо пагубно отражение и за цѣлокупното лозарско производство въ страната, тъй като пазаря ще почне да се залива съ долнокачествено производство, което ще дискредитира и убие хубавитѣ цени. *Така че по-викътъ днесъ за трансформация въ земледѣлското стопанство, трѣбва фактически да намѣри своя отзвукъ въ една ясна ориентация на лозовитѣ посадки за чисто лозарскитѣ райони съ тѣхнитѣ специфични културни условия, а по-лето да се запази за полевѣднитѣ култури.*

При такова ясно очертаване на лозарскитѣ райони налага се вече бждащето развитие на лозовитѣ посадки да трѣгне строго канализирано, съ огледъ на едно по-далечно бждеще, нагаждайки се съ императивнитѣ нужди на пазаря. Условиата на мѣстния пазаръ въ страната преди всичко, който е сжществениятъ отдушникъ за масовата консумация, коренно вече сж измѣнени днесъ. Мина времето когато производителтъ нѣкога се движише само отъ максимата „да го има, грозде да е“. Голѣмиятъ недостигъ следъ филоксерната криза отдавна е наваксанъ. Пазартъ вече е наводненъ и съ грозде и съ вино. Общата култура, обаче, значително нарастна и у насъ; консуматора въ страната стана вече много по-взискателенъ. Вънъ отъ икономическитѣ причини за общата стопанска криза, културното ниво на лозаро-винарското ни производство е такова, че този стопански отрасълъ не може да полази нито педя вече напредъ, ако не се направи една обстойна преценка на сжществуващото положение и се трѣгне изъ нови пжтища, каквито ясно се очертаватъ отъ съвременнитѣ нужди на живота. Отдавна рухна и легендата, когато лозарството се третираше като дребенъ стопански отрасълъ, чието производство можеше да интересува само вътрешнитѣ пазари въ страната. Ето вече 6 години изминаха отъ какъ наши лозарски произведения прехвърлятъ вече границитѣ на България и съ достоинство заематъ мѣсто на международнитѣ пазари, на чийто хоризонтъ се очертаватъ най-надеждни переспективи за бждеща работа. Днесъ, прочее, за лозаритѣ въ България

стои откритъ голѣмия въпросъ — на кждѣ трѣбва да насочимъ развитието на нашето лозарско производство, за да го нагодимъ къмъ нуждитѣ на новото време. Въ тази широка областъ на стопански инициативи два голѣми обекта съ откриватъ за творческа работа:

1. *Културата на десертнитѣ сортове грозда и*
2. *Рационализация на виненото производство.*

I. Културата на десертнитѣ грозда.

Ето най-злободневния въпросъ днесъ. Изъ всички лозарски срѣди на тази тема се говори и беседва. Всѣки говори съ адмирация за хубавитѣ цени, които „Афузъ Али“ намира на пазаря. Една повсеместна вълна разлива обаянието на производителитѣ отъ десертнитѣ сортове, къмъ производството на които е общиятъ повикъ за ориентиране на Българското лозарство. И, наистина, общата стопанско-икономическа криза презъ последнитѣ години, която раздрусва изъ основи устоитѣ на българското стопанство изобщо, не закъснѣ да възбуди въ всички лозарски срѣди у насъ едно смущение, едно разколебание въ традиционнитѣ устои на този стопански отрасълъ. Обедняването на народнитѣ маси — консуматори, бързо даде отражението си върху хода на консумацията на лозарскитѣ произведения, чийто главенъ представителъ е виното. Цената на виненитѣ сортове грозда, както и на самитѣ вина трѣгна главоломно по наклонената площъ надолу, и на много мѣста се затвърди съ слаби измѣнения подъ и едва около костумата цена. При това стопанско икономическо положение на унии и разочарование у лозаритѣ днесъ, се откри пазаря на десертнитѣ сортове грозда. Културата на десертнитѣ грозда у насъ е тѣй стара, както и културата на лозата въобще. При старото лозарство, обаче, не се отдаваше особено значение на цененитѣ днесъ сортове и тѣхното разпространение бѣше слабо, защото мѣстнитѣ консуматори предпочитаха да ядатъ виненитѣ сортове грозда, които сж винаги по-сладки. Следъ филоксерната криза, въ началото на новото лозарство, положението не се много измѣни, защото вкуса на мѣстнитѣ консуматори не бѣ много еволюиралъ и като така, сортиранитѣ посадения специално съ десертни грозда, макаръ че се значително увеличаваха, тѣхнитѣ простори все още оставаха съвсемъ незначителни въ съотношение съ общото пространство на всички лозови посадки въ страната. И все пакъ, площта на десертнитѣ сортове, главно отъ разни резакий, макаръ и сравнително бавно, ежегодно растеше, защото въпрѣки икономическата криза десертнитѣ грозда намираха винаги много по-добра цена — нѣкъде дори двойна и тройна отъ тази на виненитѣ сортове. Съ прехвърлянето на границата, обаче отъ нашитѣ десертни грозда презъ последнитѣ години, когато въ лицето на *Афузъ Али* тѣ добиха на международнитѣ па-

зари високи съблазнителни цени, една широка агитация и безогледна пропаганда се поде на всички страни за културата на различни десертни сортове и специално на *Афузъ Али*. При такова едно омагьосано повличане на лозарството, нашитѣ стопани се излагатъ на риска да навлѣзатъ неусетно въ нѣкоя задънена улица, отъ която не ще могатъ да се измъкнатъ безъ дълбоки сътресения за цѣлиятъ имъ стопански животъ. Въпрѣки този страхъ, обаче, трѣбва все пакъ да се признае, че шумътъ около десертнитѣ грозда си има и своята сериозна подкладка, че повикътъ къмъ десертнитѣ сортове си има и своятъ здравъ смисълъ. Но, за успешния развой на лозарството въ тази насока, безусловно необходимо е, обаче, развитието на лозовитѣ посадки съ десертни сортове да става крайно внимателно, следъ зрѣло обмисляне, по единъ планомѣренъ системъ, имайки винаги предъ очи, че лозата е дългогодишна култура, че взето веднъжъ решение, връщането назадъ не е така лесно, както при случанитѣ съ едногодишнитѣ култури.

Какви десертни сортове да садимъ ?

Преди всичко ние ще трѣбва да вгълпимъ на нашето население, че е крайно време да се изостави останалата ни въ наследство отъ турцитѣ практика да се прави колекция отъ сортове грозда. Старата практика, въ единъ декарь лозе да се садятъ 5—6 сорта десертни грозда трѣбва непременно да се изостави. Отъ чисто стопанско-културни съображения, а и отъ гледище за нуждитѣ на пазаря, се налага вече една решителна ориентация къмъ строго сортирани парцели. Когато направимъ една равнoсмѣтка за качествата и достоинства на култивираниитѣ досега различни десертни сортове грозда ние виждаме, че за много отъ тѣхъ, които съ жаръ и ентузиазъмъ бѣха изнесени на сцената, опитътъ и дългогодишнитѣ наблюдения откриха голѣмитѣ културни дефекти и търговски недостатъци въ тѣхъ. Сортове, като *Хамбургски мискетъ*, *Александрийски мискетъ* и *маса разни резакии* и пр., които нѣкога бѣха на мода, се оказаха не рентабилни за стопанството и безъ търговски качества за масово производство. И отъ голѣмия поменникъ на сортове, които се присаждаха отъ пепиниериститѣ и разпространяваха между лозаритѣ, два сорта си извоюваха правото на съществувание и се наложиха, както на мѣстния, така и на чуждестраннитѣ пазари, кждето бѣха изнесени. Това сж сортоветѣ *„Афузъ Али“* и *„Димятъ“*, които съ своитѣ увлекателни за околото екстериорни качества, съ своятъ специфиченъ нѣженъ вкусъ и голѣма издържливостъ на транспорта се указаха най-рентабилни за нашето лозарско стопанство. Всички стопани днесъ трѣбва да иматъ винаги предъ очи опитътъ отъ близкото минало, който съ дебели линии ни подчерта, какво първото условие за успѣхъ въ пазаря на десертнитѣ грозда е да се оферира въ даденъ пунктъ масово производство на

еднообразна, на еднотипова стока. При възбуденото желание да се садят лозя съ десертни сортове, между лозаритѣ трѣбва да се проагитира отъ всички стопански радетели въ страната засаждането и разпространението само на тѣзи два сорта. Въпрѣки дребнособствения характеръ на нашето земледѣлско стопанство, въпрѣки дребнитѣ посадки, както въ градскитѣ, така и въ селскитѣ лозарски поселения, когато се възприеме културата само на тѣзи два сорта, за търговскитѣ фирми се създава винаги една широка база за работа, условия, при които износителя разчита, че ще може да заседа въ даденъ пунктъ и ще комплектува по-големѣ партии, като разчита и на масовъ подборъ. Спрѣлъ вниманието ся на тѣзи два сорта, за производителя трѣбва да се открие нова проблема — *на кого отъ тѣхъ да се установи дадено стопанство, за да осигури рентабилността, на кой именно отъ тѣхъ двата да се даде предпочитание, за да се избѣгне неуспѣха?* За да си даде правиленъ отговоръ, всѣки стопанинъ трѣбва да бжде ясно ориентиранъ и запознатъ съ културнитѣ изисквания на всѣки единъ отъ тѣхъ по отдѣлно. И така, съобразно съ конкретнитѣ условия при дадено стопанство, за даденъ пунктъ или за цѣлъ районъ ще се направи предпочитание на единия или другия отъ тѣхъ по начинъ да се даде една правилна насока въ произвеждането на лозовитѣ посадки и се гарантира тѣхната рентабилностъ.

1. Сортътъ „Афузъ Али“. Като грозде, този сортъ съ пълно право се ползува съ прозвището царъ на десертнитѣ сортове грозда у насъ. Грозде съ пленителна външностъ, отлично на вкусъ, издържа много добре на продължителенъ транспортъ. На чуждестраннитѣ пазари той измѣсти много сортове, които до тогава се ползуваха съ най-добра репутация. Името *Афузъ Али* стана най-популярно на гроздовитѣ пазарища. Това име днесъ се носи изъ устата на всички български лозари. Но колкото гроздето *Афузъ Али* е желаното отъ всички на пазаря, колкото по-съблѣзнителни миражи се рисуватъ за неговото бждеще, толкова пъкъ самата култура на този сортъ не се подава на всѣки желающъ. И наистина, *Афузъ Али* засаденъ на неподходящо мѣсто или пъкъ неграмотно стопанисванъ, подъ сжщия знаменателъ както *Памида*, въ универсалната у насъ кютючна форма и кжса чепова резитба, не само че не ще докара благоденствие, но може изъ основи да дезорганизира материалнитѣ устои на ангажираното стопанство. Тукъ именно българскиятъ агродеятел трѣбва решително да се обяви противъ безогледната агитация, която се шири за този сортъ лоза. Стопанитѣ лозари трѣбва да знаятъ, че *Афузъ Али* е единъ луксозенъ сортъ, чиято култура изисква по-интелигентно стопанисване. За да бжде културата на *Афузъ Али* рентабилна за отдѣлното стопанство, за да очакваме облаги и за цѣлокупното народно стопанство, нека всѣки стопанинъ-лозаръ да има винаги предвидъ, че :

1. Лозя съ *Афузъ Али* въ никой случай не трѣбва да се засаждатъ въ много бедни почви и въ такива, които страдатъ силно отъ сушата. *Афузъ Али*, засаденъ въ пригорлива почва, въ почва, дето естествения дренажъ е много силенъ, е истинска гробница за стопанина. Въ такива лозя *Афузъ Али* е по-долнокачественъ отъ най-обикновения *Димятъ*. Това обстоятелство е отъ грамадно значение за цѣлия Южно-български районъ, където лозовата култура въобще, ежегодно страда отъ сушата. При възможность да се прави изборъ на мѣсто за *Афузъ Али*, лозарьтъ трѣбва да отреди винаги подебели и по-свѣжи почви съ хубаво южно изложение.

2. Низкитѣ мѣста, които страдатъ отъ излишна влага въ почвата сжщо трѣбва да се отбѣгватъ. Въ такива мѣста лозитѣ мжно могатъ да се опазятъ отъ гжбнитѣ паразити. Гроздата, които се получаватъ при изобилна, безконтролна влага въ почвата, сж съ много тънка кожа на зърната. Такива грозда много лесно се пукатъ и не издържатъ на транспортъ. Това е лошо-качествена стока дори за мѣстния пазаръ, а въ никой случай не трѣбва да бжде обектъ на експортенъ материалъ. Такава стока може само да компроментира реномето на спечеленитѣ пазари.

3. Лѣтораститѣ на *Афузъ Али* сж пълзящи и културата на този сортъ не може въ никой случай безъ подпоренъ материалъ, както е свикналъ стопанина да кара *Памида*. Подложенъ на обикновенна кютючна форма *Афузъ Али* не дава редовна и задоволителна реколта. Гроздоветѣ при това сж скрити, зашумени, тѣ не могатъ да бждатъ свободно подложени на обработка и прегледъ, немогатъ и да добиятъ характерния хубавъ цвѣтъ, както и запазването на реколтата отъ болести и неприятели е много трудно. А за правилното отглеждане на *Афузъ Али* се налага разумно и своевременно извършване на култученето и пензирането на лѣтораститѣ. За да получимъ рентабилно плододаване, сортътъ *Афузъ Али* трѣбва да бжде монтиранъ на телена конструкция, при която да се използва висока рѣзитба съ плодни пржчки. Най-добре се подаватъ на негово отглеждане разнитѣ кордонни системи, при които качествата на *Афузъ Али* се постигатъ въ тѣхното съвършенство. При това наложително положение, стопанинътъ трѣбва да знае че телената конструкция ангажирва единъ значителенъ капиталъ какъвто трѣбва да се подготвя още щомъ се отпочне засаждането на *Афузъ Али*.

4. При монтирането на телената конструкция и при отглеждането на лозовитѣ главини къмъ нея, лозарьтъ трѣбва да си прави смѣтката за нагаждане къмъ едно дебело заравяне презъ зимата на лозовитѣ главини, особено на плоднитѣ пржчки. *Афузъ Али* е сравнително много чувствителенъ на зимнитѣ студове и много пжти лозарьтъ е осъмвалъ на пролѣтъ безъ плодни пжпки.

5. При засаждането на лозитѣ ще се спазва винаги едно по-голѣмо разстояние между редоветѣ, което най-добре е да бѣде 1·80 до 2 метра. Въ желанието си да вмъкне повече лози въ декарь винаги грѣши она, който при *Афузъ Али* се скъпи на мѣстото. Единъ много важенъ факторъ, отъ който зависи качеството и издрѣжливостъта на гроздето на *Афуза*, е провѣтряването на лозитѣ. Сортътъ *Афузъ Али* е буйно растящъ и при по-силна почва дава гжсто и шумнато залесени редове, че при по-стѣснени насаждения, лозитѣ страдатъ отъ задухъ. При такива обстоятелства нека се знае, че гроздоветѣ не могатъ да добиятъ съблазнителниятъ жълтокехлибаренъ цвѣтъ. Нѣщо повече дори, при липсата на достатъчно провѣтряване, много отъ зърната на гроздоветѣ оставатъ обезобразени отъ тъмни петна, останали отпечаткъ отъ мицела на болестъта Оидиумъ.

6. Лозарски селища, които отстоятъ на повече отъ 5—6 километра отъ централния износенъ пунктъ, не трѣбва да се поощряватъ въ никой случай да садятъ *Афузъ Али*. Опитътъ ни показва, при многократни случаи, че голѣмото разстояние, дългиятъ превозъ на каруца, макаръ и грижливъ съ специалнитѣ яйли брѣчки, все оказва чувствително сътресение, натѣртване на значителенъ брой гроздови зърна. А всѣко натѣртено зърно дава своитѣ отражения въ начерняване или загниване, щомъ се минатъ три-четири дни отъ датата на брането.

Отъ изложеното до тукъ ясно изпква, какво сортътъ *Афузъ Али* трѣбва да намѣри разширение преди всичко междѣ по-интелигентнитѣ стопани и то въ чисто лозарскитѣ стопанства. Стопани, които сж ангажирани съ разнообразни земеделски култури въ никой случай не трѣбва да се залавятъ съ културата на *Афуза*, защото тѣ нѣматъ физическата възможность за своевременното извършване на всички стопанско-културни практики, съ които е свързано правилното отглеждане на този сортъ. Нека се има винаги предвидъ, че *Афузъ Али* е сортъ, чието грозде е ценно като десертъ. Никой не бива да разчита на *Афузъ Али* за приготвление на вино. При *Афуза* имаме значително по-слабъ отъ виненитѣ сортове рандеманъ на мжсть, защото значителенъ процентъ отъ теглото на грозда е голѣма чепка, дебела ципа и много месо на зърното. За изваждането на мжстьта е необходима преса. Въ сравнение съ виненитѣ сортове у насъ мжстьта на *Афуза* е слаба на захарь. Срѣдния захаренъ градусъ при масовото производство за *Афуза* е подъ и около 18%; мжстьта на последния е бедна и на обща киселинность и полученитѣ вина сж голи на вкусъ и не трайни. Наистина, и за най-разумниятъ и предвидливъ стопанинъ, който има всичкия интересъ и основание да сади *Афузъ Али*, може да се наложи нѣкога гроздето да не се пласира като десертъ; това обаче, ще бѣде

смѣтнато за изключение отъ нормалния животъ на стопанството. Въ такъвъ случай, следъ изпресоване на гроздето, получениятъ гроздовъ сокъ ще трѣбва още на мжсть да се купажира съ такава отъ винени сортове и преди ферментацията общата маса да се подкисели съ фабрична винена киселина въ размѣръ отъ 0.5 до 1 грамъ на литъръ. Въ всѣки случай, при избирането на *Афузъ Али* като посадоченъ сортъ, стопанинътъ не трѣбва да се ржководи и бжде заслѣпяванъ само отъ днешнитѣ пазарни условия и цени на *Афуза* и да се хвърля срещу голѣми задължения да прави широки посадки. Благоразумието налага и при най-хубавитѣ изгледи за бждещето да се допусчатъ всички евентуални възможности. Такова разбиране се налага у насъ, толкозъ повече че България е малка държава, чийто граници могатъ при различни случаи да бждатъ евентуално затворени и стопанитѣ никога не бива да разчитатъ изключително на чуждитѣ пазари за пласмента на *Афуза*. Прочее, съ културата на *Афуза*, трѣбва да отбѣгватъ да се залавятъ лозари, чийто стопански условия и порядки ги държатъ приковани къмъ стопанството. Стопанисване при по-развързани ржце, при повече търговска похватностъ и връзки — сж една разумна предпоставка за по-свободенъ пласментъ на *Афуза* на подобра цена. А за производителя е отъ значение не само да произведе качествена стока, но да съумѣе и при по-затруднени пазарни условия да може да намѣри задоволителна рентабилна цена. Стопани, които сж навикнали да чакагъ винаги търговеца да дойде да ги търси, да ги моли, трѣбва да бждатъ особено предпазливи въ желанието си да садятъ *Афузъ Али*. Безспорно, че въ тази насока се открива широкъ просторъ за самоинициатива на нашитѣ кооперативни институции и спекулативната непохватностъ на отдѣлния стопанинъ може да бжде защитена отъ колективната инициатива на кооперативната управа. И тукъ, обаче, дългодишниятъ опитъ ни показва, че докато на дѣло не се констатира закаленото кооперативно съзнание и умѣние въ управителнитѣ тѣла, все пакъ отдѣлниятъ стопанинъ трѣбва да бжде предпазливъ. Всичко изложено до тукъ като се има предвидъ, азъ смѣтамъ че най-изгоденъ обектъ за пропаганда, гдето виждаме на лице най-пригодни стопанско-културни и стопанско-икономически условия за културата на *Афуза*, това сж преди всичко градскитѣ лозарски поселища заедно съ непосредствено залепенитѣ около тѣхъ въ радиусъ отъ 5—6 км. лозарски села. Извънъ този ясно очертанъ районъ, разширението културата на *Афузъ Али*, отъ добре разбранитѣ стопанско икономически интереси, не трѣбва въ никой случай да се стимулира. Тя дори официално трѣбва да се забрани.

Другиятъ десертенъ сортъ за масова пропаганда това е „*Димята*“. Безъ да има претенцитѣ да стои на сжщото стъпало съ *Афузъ Али* на оценителната стълба, *Димята* се

оказа все пакъ единъ отличенъ десертенъ сортъ. Съ хубавиятъ си златно-желтъ цвѣтъ и характерния си много приятенъ вкусъ, *Димята* спечели твърди позиции и на международнитѣ пазари. *Димята* изпъкна като експортна стока съ много голѣма издръжливостъ. Той запазва за най-дълго време своята свежестъ. Всички тѣзи обстоятелства правятъ отъ това грозде *rag excellence* търговска стока за близки и далечни пазари. Но, паралелно съ много ценнитѣ си търговски качества, отъ стопанско културно гледище *Димята* най-сполучливо подхожда за по-грубитѣ български условия и неговата култура може да добие широко разпространение у насъ. Въ своитѣ всестранны стопанско културни нужди *Димята* далечъ не е така възискателенъ като *Афуза*. И тукъ, както въобще съ културата на десертнитѣ грозда, за да се получи по-изобилна реколта и по-едрозърнести гроздове, трѣбва да се дава предпочитание на по-дебелитѣ, по-силни почви. Все пакъ, когато се потърси десертенъ сортъ за дадено стопанство, нека се има предвидъ, че *Димята* е много поиздръжливъ отъ *Афуза* и на сушата. И отъ това гледище като имаме предъ очи доминиращия сухъ характеръ на цѣлиятъ Южно-български районъ, за *Димята* тамъ се открива много по-широка зона на неговата култура като десертъ, отколкото за *Афузъ Али*. Друго много ценно преимущество на *Димята* като културенъ сортъ е извънредно простата рѣзитба при неговото отглеждане. При най-неграмотната обрѣзка на *Димятовитѣ* главини, реколтата е гарантирана. Въ противовесъ, прочее, на *Афузъ Али*, *Димятытъ* е *rag excellence* сортъ за нашата селска срѣда, за българскитѣ лозари, производители по селата. Простата обрѣзка и изобилното плододаване на *Димята*, обаче, сж така характерни, че и тукъ се налага една предпазливостъ и благоразумие при стопанисването му. Особено за по-младитѣ насаждения, ежегодно се налага въ началото на растежния периодъ, всѣки стопанинъ да направи една преценка на наличната, като реса или ягорида гроздова реколта. При изобиленъ избликъ на реса, наложително трѣбва да се направи едно разреждане, едно прочистване на плода, като безпощадно се хвърли частъ отъ него. Алчността за по-голѣма реколта е продиктувана отъ много погрѣшна смѣтка на производителя. Претоварената лоза неможе никога да изхрани плода, гроздето става винаги дребно, зелено и недоброкачествено. Но най-важното за случая е, че всѣко претоварване на лозитѣ се отразява гибелно върху тѣхното здравословно състояние, което не закъснява да се изрази въ преждевременно застаряване на лозитѣ, главинитѣ заклеавяватъ, лозето запада, бързо става нерентабилно.

Заедно съ горнитѣ предимства *Димятытъ* представлява и това много ценно стопанско качество, че е сщевременно и отличенъ виненъ сортъ. Въ лозарскитѣ райони *Димята* свободно стига 20—22% захарностъ. Гроздето дава много по-

добъръ рандеманъ на мжстъ. Неговата мжстъ е съ значително по-голѣма отъ тази на Памида обща киселинностъ. Това му качество го прави отличенъ корективъ за нашия Памидъ, който е доминиращиятъ виненъ сортъ за южна България, но който се характеризира съ недостатъчна обща киселинностъ. Купажирането на гроздовата мжстъ на *Димятъ* и *Памидъ* въ съотношение по равни части, ни дава много по-хармониченъ съставъ, много по-здрави и по-трайни бѣли вина. Въплотявайки въ себе си едно голѣмо разнообразие отъ ценни стопански качества, *Димята* представява сортъ лоза, на която трѣбва да се даде широко разпространение, особено въ Южно-българския районъ, гдето трѣбва да измѣсти $\frac{1}{3}$ отъ памидовитѣ посадки. *Димятъ* за Южно-българския районъ е не само отличенъ десертенъ сортъ, но той е една необходимостъ, за да обновимъ и подобримъ качествено виненото производство. *Димята* въ своето развитие има сжщо като *Афуза* пълзящи лѣтораста. За неговото отгледване се налага поддържането на подпоренъ материалъ. При *Димята*, обаче, телената конструкция макаръ и за препоръчване, не е необходима и, наистина, *Димята* дава сравнително *Афуза* по-древни гроздове, които обикновено сж рехави и се подлагатъ на сравнително по-малка манипулационна работа при брането и сортировката. Освенъ това лозарьтъ може винаги да направи въ едно масово посадение отборъ на най-хубавитѣ гроздове, които да пласира като десертъ, а всичкото останало грозде може да се обере при общиятъ гроздоберъ заедно съ Памида и да се направи на вино. Така че за *Димята* може масово да се възприеме отгледването на обикновенната кютучна форма съ единични колове.

Ив. Георгиевъ

Глав. инсп. по лозарството.

Лозарскитѣ и винарски проблеми подъ освѣтлението на III международенъ конгресъ по лозарство и винарство въ Римъ, отъ 23 до 26 октомврий 1932 година.

(Рефератъ четенъ на XIII лоз. конгресъ 19.II.1933 год.)

„Лозата, виното и гроздето не сж само най-възхваляванитѣ украшения на хубостъта и на изкуството въ лозарскитѣ страни; тѣ сж още изворъ на несравнимо богатство съ икономическа стойностъ, отъ първа величина.

Отъ официални статистики, публикувани въ разнитѣ страни явствува, че виното и гроздето представляватъ за странитѣ, които ги произвеждатъ, единъ годишенъ приходъ отъ около 200 милиарда лева. Не е за чудене, дето лозарскитѣ страни отдавна сж се загрижили за организирането на събрания, конгреси или конференции, въ които винарската и лозарската политика, засѣгаща продуктитѣ и отпадатитѣ на лозата и следващитѣ

отъ нея земеделъски индустрии, да се разгледатъ отъ международна гледна точка.

Днесъ повече отъ всѣкога международната зависимостъ, доминира надъ всички стопански страни и се налага на всички събудени умове. Докато въ началото на XX й вѣкъ интернационализъмътъ бѣше въ стадия на чиста доктрина, и умозрѣнията на интелектуелитѣ се ширеха свободно отъ една страна въ друга, днесъ той се налага съ една действителностъ, която никоя нация, никое правителство, парламентъ, група или сдружение не могатъ да отстранятъ. Ние сме насреща на най-заплетената и най-крещяща проблема, която никога по-осезателно не се е напавала на ония, които въ този свѣтъ живятъ отъ лозата и отъ виното. И не е достатъчно само да прокламираме или да описваме тази проблема: трѣбва да я разрешимъ!“

Съ тѣзи думи, г. Л. Дуаршъ, директоръ на международната винарска служба, започна рапорта си въ последното заседание на III международенъ конгресъ въ Римъ презъ октомврий (23 — 26) 1932 г. върху предшествуващитѣ последния международни конгреси по лозарство и винарство. И международното сътрудничество е единъ фактъ, олицетворенъ въ самата Международната винарска служба — букваленъ преводъ на французкото ѝ название „Office international du Vin“ — която служба не се занимава само съ всички проблеми, свързани съ виното, но изобщо, съ всички проблеми засегащи лозарството и неговитѣ продукти и подпродукти. И отъ 4 години насамъ 14 лозарски страни разгръщатъ сили къмъ разрешението на трудната проблема за свѣтовната лозарска криза.

Въ сжщностъ III международенъ конгресъ въ Римъ, състоялъ се на 23—26.X м. г., е шести по редъ, като се иматъ предвидъ международнитѣ конгреси по лозарството и винарството презъ 1900 г. (Парижъ), 1903 г. (Римъ), 1907 г. (Анже - Франция), 1928 г. (Бордо) и 1929 г. (Барселона), като не визираме четвъртата секция по лозарство къмъ XIV международенъ земеделъски конгресъ въ Букурещъ (юний 1929 год.) и международната конференция за виното въ Парижъ (мартъ 1932 год.). Поредниягъ му номеръ важи за следсената епоха, когато се тури началото на действителното лозарско и винарско сътрудничество съ осюване М. В. С., който е международенъ институтъ, чиито решения, следователно, не сж само платонически, а задължителни за членуващитѣ въ службата държави.

Като проследимъ работитѣ на всички до сега състояли се международни лозаро-винарски конгреси, идваме до заключение, че тѣзи конгреси представляватъ за лозаритѣ отъ всички страни единъ изворъ на практическа и научна документация върху подобренията за въвеждане както въ лозарството, така и въ винарската индустрия.

Това бѣше и целта на III международенъ конгресъ по лозарство и винарство въ Римъ, и по естеството на дневния редъ и извършената работа този конгресъ бѣ въ основата си

наученъ. Наистина, този конгресъ, на който бѣха представени 23 страни съ 400 конгресисти, събра първитѣ сили на лозарската и винарска наука, техника, икономика и търговия въ свѣта, съ цель, ведно съ научното и практическо разглеждане на актуелнитѣ въпроси по лозарство и винарство, да разгледа обстоятелствено належащитѣ въпроси отъ икономически характеръ, и допринесе за тѣхното правилно поставяне и разрешение, съ огледъ да помогне за смегчение на лозарската криза въ свѣта.

Работата на конгреса бѣше опредѣлена въ дневенъ редъ, съдържащъ 7 теми, по които реферираха 52 души: 27 италиянци, 11 французи, 3 испанци, 3 нѣмци, 2 румънци, 1 унгарецъ, 1 швейцарецъ, 1 грѣкъ, 2 алжирци и 1 мароканецъ. Освенъ рефератитѣ, бѣха представени и 25 съобщения, между които 2 отъ България.

Първата тема, по която се реферира бѣ: *„Намаление производствената стойностъ на гроздето и виното“*. Поради обширната материя, що тази тема засѣга, по нея реферираха 12 души, като въпросътъ бѣ раздѣленъ на 3 подгрупи:

а) „Технически сръдства за намаление издръжката на лозята, като сщевременно се подобрятъ качеството на продукта“. По този първи пунктъ реферираха проф. G. Dalmasso и сенаторътъ Marozzi, и двамата италиянци, и von Bassermann-Jordan, германецъ.

Проблемата за най икономичното отглеждане на лозята, безъ да се намали качеството на гроздето, а отъ тамъ и на виното, занимава въ последнитѣ години хората въ лозарскитѣ страни, които въ разни области боравятъ съ лозарското стопанство. Тази проблема се натрапва особено въ години на лозарска криза и свърхпроизводство, каквито отъ цѣлия лозарски свѣтъ се смѣтатъ последнитѣ нѣколко години.

Но дали действително въ свѣта има свърхпроизводство? Свърхпроизводство може да има, следствие развоятъ на дадено производство, опредѣленъ отъ погрѣшно преценяване на действителнитѣ и трайни възможности на консумацията; за много продукти, обаче, свърхпроизводството е преходно явление, което се дължи на едно изключително и временно намаление на покупателната способностъ на консумиращитѣ маси. Въ последнитѣ 5 години почти всички хранителни продукти — въ това число и гроздето и гроздовитѣ продукти — търпятъ втория родъ явление. Търсенето на тия продукти е по-слабо отъ предлагането, но това явление е следствие на условията, които сж плодъ на аномалното икономическо състояние, въ което се намиратъ широкитѣ консумиращи маси, които сж принудени, поради боледуващата икономика въ дадената епоха, да намалятъ, да опростятъ, да поевтинятъ режима на храненето си. Това явление е осложнено поради цѣлата верига посрѣдници между производителя и консуматора, поради което продуктитѣ иматъ катастрофално низки цени у производителя, а се продаватъ на прѣкомѣрно високи цени на консуматора. Но възможността и фи-

зиологичната необходимостъ за по-голяма консумация съществува винаги. Тази необходимостъ е въ потенциално състояние, но съществува. Ето защо, намираме се предъ свърхпроизводство, ако може да се каже, относително, следователно временно, а не абсолютно и трайно.

Ако така не бѣше, ако действително се намирахме въ наличностъ на повече хлѣбъ, повече млѣко, месо, плодове, вино, отколкото сж необходими и полезни за консумиращитѣ човѣшки маси, биха били добре консуматоритѣ! Когато въ сжщностъ всички сж зле! И въ свѣта съществува обезпокоителното съмнение, а въ много случаи — сигурността, че голѣмитѣ консумативни маси, следствие икономическия безпорядкъ, сж принудени да живѣятъ при недостатъчно хранене, и не съществува никакъвъ страхъ, че въ свѣта може да се развие епидемия на преяждане.

Свѣтовното производство на вино за петгодишния предвоененъ периодъ 1909—1913 год. е било всичко 145,537,000 хектолитри (14,553,700,000 литри), а за най-новия петгодишенъ периодъ 1927—1932 год. то е било 170,110,000 хектолитри (17,011,000,000 литри). Имаме едно увеличение отъ около 17³/₀ въ производството на вино презъ втория периодъ при едно увеличение на населението презъ сжщия, по отношение на първия съ 15⁰/₀. Имаме, значи, една приблизителна консумация.

Едриятъ стопански фактъ, прочее, свѣтовното лозарско стопанство, независимо отъ икономическия следвоененъ безпорядкъ, търпи приливитѣ и отливитѣ на свѣтовната икономическа криза. И неговата сжщностъ ще остане ненакърнена при всички етапи на икономическото развитие на свѣта. (Следва).

ИЗЪ ПРАКТИКАТА И НОВОСТИ

В. В. Стрибърни.

Градински ягоди.

Градинскитѣ ягоди ни даватъ едни отъ най-раннитѣ и вкусни плодове. У насъ тѣ се отгледватъ въ по-голямъ размѣръ само въ пловдивско и то главно въ с. Катунца. Тукъ тѣ представляватъ главното доходно перо на земеделскитѣ стопанства. Благодарение на това ограничено отгледване, ягодиовия плодъ представлява единъ сравнително сжлъп деликатесъ, недостъпенъ за всѣкиго, когато въ сжщностъ тази култура би могла да бжде застѣпена въ много по-широкъ размѣръ и отъ тѣзи благородни плодове да се ползува много по-широкъ кръгъ отъ нашето население. Днесъ за днесъ ягоди ядатъ само Софийнци и Пловдивчани, а на всѣкъде другаде у насъ тѣ сж много по-голяма рѣдкостъ отъ внасянитѣ у насъ отъ топлиитѣ страни плодове, като фурми, смокини, портокали и пр. Ягодата е едно растение, което е подходяще не само за една по-широка промишленна култура,

но тя е една отъ най-подходящитѣ култури за малкитѣ домашни градини, гдето само нѣколко десетки квадратни метра добре гледани ягоди могатъ да задоволятъ нуждитѣ на всѣка кжща.

За своето успѣшно развитие ягодитѣ изискватъ богата, повече тежка, отколкото лека почва. Лекитѣ почви трѣбва да бждатъ добре наторени съ оборски торъ. Освенъ това, изисква открито, но запазено отъ южно слънце изложение. Най-добро е източното изложение.

Размножаването на ягодитѣ става чрезъ странични младоци, които се развиватъ ежегодно по излизацитѣ отъ майчиния коренъ ластуни. Ваденето и посаждането на вкоренитѣ младоци става на есень — м. септември или пролѣтъ — края на мартъ и априлъ. За посаждане се предпочитатъ тѣзи младоци, които сж най-близо до майчиния коренъ. Мѣстото предназначено за ягоди трѣбва предварително да бжде разработено на една лопата. Въ направенитѣ фитарии ягодитѣ се разсаждатъ по на 40—50 см. разстояние коренъ отъ коренъ и редъ отъ редъ. По-нататъшнитѣ работи се състоятъ въ нѣколкократно прашене и, въ много сухо време, поливане. Една отъ най-важнитѣ работи при ягодитѣ е почистване на всички ластуни, които ежегодно се явяватъ отъ майчиния коренъ. Такива се оставятъ само при три-четири годишни ягоди и то само, ако имаме нужда отъ размножителенъ материалъ. Ако оставимъ ластунитѣ не чистени, то ягодитѣ въ скоро време се сгжстятъ и нѣма да ни дадатъ плодове.

Първата година следъ посаждането ягодитѣ раждатъ слабо или никакъ. Въ втората година плодородието е добро. Въ третата е най-добро и въ четвъртата започва да отслабва, ето защо повече отъ 4—5 години ягодитѣ не се държатъ на едно и сжщо мѣсто. Една отъ най-важнитѣ работи въ 2—4 година е постилане на мѣстото около коренитѣ съ чиста слама или поставяне на специални подпорки, за да се не опиратъ легналитѣ отъ собствената си тежестъ плодове направо на земята. Безъ това плодоветѣ лесно се изцапватъ, загниватъ и нѣматъ никаква стойностъ. Тази работа трѣбва да се извърши докато плодоветѣ сж още зелени и се държатъ добре на своитѣ дръжки.

Беритбата на ягодитѣ трѣбва да става сутринъ, веднага следъ вдигане на росата. За изпращане и прѣсно употребление, плодоветѣ винаги се кжсатъ съ опашкитѣ и се слагатъ въ кошнички съ вмѣстимостъ 1—2 кгр.

Отъ многобройнитѣ сортове, като най-добри и такива, които се намиратъ въ нашитѣ разсадници, сж Шарлплесъ, Кралъ Албертъ Саксонски, Мадамъ Мутотъ, Цариградска бѣла и Louis Gauthier.

Срѣдна реколта отъ декарь при добро гледане отъ първитѣ три сорта е около 500 кгр. Последнитѣ два сорта сж бѣли. Тѣ сж най-добри за сладко, но сж слабо-родовити.

ПРОПАГАНДА НА ВИНОТО И ГРОЗДЕТО.

Д-ръ мед. Петъръ Костовъ.
Пом. гл. секретаръ на междунаученъ
лѣкарски комитетъ за виното — София

Виното отъ медицинска гледна точка

(Радиосказка държана на 12. II. 1933 год. по Родно-радио по случай седмицата на виното).

(Продължение отъ кн. 1).

Виното действува антисептично благодарение на алкохолното съдържание и киселинитѣ, които то съдържа. То може да бжде използвано като антисептикумъ — питие, понеже намалява чревната флора отъ бактерии — главно *Bacterium Colli*, и предпазно, поради бактерицидното му действие (свойство), отъ инфекциозни болести, които се разпространяватъ чрезъ водата, като *Typhus abdominalis* (кор. тифъ), холера, паратифъ и др. Прочее, по единъ безспоренъ, строго наученъ начинъ е доказано отъ г. проф. Балиони — физиологъ въ Римъ, прсф. Дегрефъ — Испания, прсф. Пикъ — Виена, прсф. Баберъ и прсф. Груберъ — Берлинъ, проф. Портманъ — Франция, Лондузи, Льо перъ, Виресъ, Арнозанъ, Собразесъ, Мориакъ, Дартигъ, Писингеръ и още много други — сѣ професори, медици и лѣкари, че виното убива тифозния бацилъ за $\frac{1}{4}$ часъ — нѣкои вина за 2 часа, а смѣсь отъ $\frac{1}{3}$ вино и $\frac{2}{3}$ вода за около 2 часа.

Виното има сжщо и куративна, терапевтична — лѣчебна стойностъ. Горецитиранитѣ медици твърдятъ, че то е отличенъ тоникумъ, и при предписание на лѣкаря се препоръчва за реконвалесцентни и анемични. То лѣкува нѣкои стомашни болести, на панкреаса, нѣкои диабети и пр. Доказано е, че виното не доставя пикочна киселина, а има алкализираше свойство при обмѣна на материятъ.

Въпросътъ, дали виното е храна е повдигналъ много спорове. Множество автори (Binz, Bolander, Strassman, Goddard и др.) сж намѣрили, че когато алкохолътъ е взетъ въ разтворъ (приблизително 10% — както е въ виното) и въ умѣрено количество (единъ грамъ приблизително на килограмъ живо тегло за 24 часа), той изгаря напълно въ организма. Способността на човѣшкия организъмъ да окислява алкохола е ограничена; тя е приблизително 7—10 см. (куб. см.) на часъ, споредъ опититѣ на Mellanby. Надъ тази граница изгарянето е непълно, съдържанието на алкохола въ кръвта се увеличава, и той се явява въ екскрецитѣ, главно въ урината. Единъ грамъ алкохолъ развива 7 калории; и понеже физиологическата доза за алкохола е 1 грамъ на килограмъ живо тегло, единъ индивидъ, при тегло 70 кгр. — може да получи чрезъ алкохола до 490 калории въ 24 часа, което отговаря приблизително на консумацията на малко повече отъ $\frac{1}{2}$ литъръ вино.

Отъ физиологична гледна точка раздѣляме хранитѣ главно на две групи: 1) *Пластични*, които служатъ за изграждане на

организма и за неговото постоянно възстановяване; такива сж разнитѣ азотни храни и бѣлгѣчни вещества, които се съдържатъ много въ месото, яйцата, сиренето, боба и пр и 2) *Калорични* (термогенни), които даватъ топлина, енергия, оставятъ запаси въ организма; такива сж: хлѣба, захаритѣ (вжглехидратитѣ, мазнинитѣ, *виното* и пр).

Обикновено младиятъ организъмъ има нужда повече отъ пластични храни (азотни материали), понеже сжщиятъ постоянно нараства, обратно, — стариятъ организъмъ има повече нужда отъ калорични (или термогенни) храни, които даватъ главно енергия — сила и топлина.

Виното, като течна термогенна храна, защото — то за разлика отъ другитѣ храни не се наслага въ организма подъ форма на резерви — тлъстини и гликогени, а се преобрѣща въ топлина и сила, безъ значителнитѣ загуби при храносмилането, е за препорѣчване на възрастни хора и такива, които работятъ физически или умствень трудъ, особенно зимно време, когато организма има нужда отъ много топлина, за да поддържа равновесието на тѣлесната температура.

Виното консумирано въ голѣмо количество е безспорно вредно. Главната, ако не и изключителна причина за алкохолизма сж, обаче, спиртнитѣ питиета, и то тѣзи, получени отъ индустриаленъ спиртъ съ прибавка на различни есенции. Алкохолизмътъ не бива подъ никакъвъ претекстъ да се смѣсва съ умѣреното употребление на виното. Този, който консумира четвъртъ литъръ вино презъ време на ядене, не може да бжде приравненъ съ алкохолика. Последниятъ представлява патологически случай. Именно тѣзи случаи — отъ многобройнитѣ анкети въ разни страни е доказано, че процентово сж повече тамъ, гдето никакъ не се консумира вино, т. е. севернитѣ страни, като Русия, Германия, Съединенитѣ Щати (констатирано у тѣхъ презъ последнитѣ години при „сухия режимъ“).

Въ това отношение е сжщо много интересна една анкета, правена въ Румъния отъ лѣкари и хигиенисти.

Тѣ установяватъ въ своя рапортъ, че населението отъ лозаровинарскитѣ райони на страната е съ най-голѣма сръдна раждаемостъ и съ най малка сръдна смъртностъ, по отношение населението на другитѣ райони и по отношение на цѣлото население отъ кралството.

Нѣма две мнения, че трѣбва да се води борба противъ алкохолизма, обаче, тази борба не бива да изхожда отъ едно погрѣшно начало, какво, че виното е отрова.

Г-нъ прсф. Недѣлчевъ, смѣта, че :

— Известни личности, за да изтъкнатъ предъ обществото, че тѣхното морално ниво стои по-високо отъ това на другитѣ, водятъ една борба á outrance срещу всички алкохолни питиета, включително и виното. Тѣ се стремятъ да наложатъ възбраната върху алкохолнитѣ питиета чрезъ държавната властъ. Да се забранява виното въ *известни случаи* е отъ компетенция на лѣ-

каря, но не и на държавата — грижитъ на последната трѣбва да се ограничатъ до водене борба съ пиянството и съ фалшифицирането на питиетата. Тамъ, кждето държавата се е намъсила, за да въведе пълната възбрана съ законъ, тя е претърпѣла фиаско — случая Финландия и Америка.

Като заключение ще добавя заключителната частъ на рпорта на дръ Хубардъ директоръ на институтитъ за обществено възпитание въ Ню Йоркъ, кждето между другото се съдържа и следното:

1. Възбраната на спиртнитъ питиета е увеличила извънмърно смъртността, поради употребата на изкуствено добития спиртъ.

2. Съ възбраната сж затворени явнитъ и законни заведения за употреба на спиртни питиета, но въ замѣна употреблението имъ се е разпространило беззаконно въ частнитъ кщи и тайни помѣщения.

3. Тя е увеличила общия брой на постжпилитъ въ болницитъ.

4. Принудила хората до употребата на контрабандни силни ликьори, отнимайки имъ виното и бирата.

5. Тя увеличи алкохолизма и броятъ на алкохолицитъ въ дветъ болници пригодени за целта.

6. Възбраната увеличи броя на арестуванитъ за пиянство.

7. Въпрѣки възбраната, продажбата на спиртнитъ питиета се практикува извънъ законитъ.

8. „Сухиятъ“ режимъ предизвикалъ производството и продажбата на вредни спиртни питиета.

9. Сжщата възбрана предизвика увеличение употребата на спирта между младежитъ, мжжетъ и женитъ.

10. Изобщо възбраната увеличи фалшификацията и незаконното разпространение особено на ликьоритъ (силно действующи напитки).

11. Тя сжщо повиши цената на гроздето надъ срѣдната пазарна цена.

* * *

При горнитъ тѣй авторитетни и категорични констатации за „благотворното“ (?) влияние на „сухия“ режимъ въ Америка интересно е да се знае дали нашитъ „въздържатели“ искрено вѣрватъ въ тази „благодать“ (?) или се нарочно самозаблуждаватъ и заблуждаватъ другитъ“?

Отмѣна алкохолната забрана въ Съед. щати¹⁾

Не е безъ интересъ да се знае, какъ се е водила борбата противъ контрабандиститъ на алкохолъ въ С. Щати, поради което по-долу ще предадемъ впечатленията на нѣкои автори, които сж наблюдавали тази борба.

Нека, обаче, предварително отбележимъ, че по алкохолния въпросъ сме на страната на противоалкохолното движение.

Дванадесет години въ Шатитъ свободната продажба и публично употрѣбление на спиртнитѣ питиета бѣха забранени съ законъ. Понеже още при забраната законодателятъ е предвиждалъ, че ще е мжно тя да се приложи точно въ една страна, която има около двадесет хиляди километра крайбрѣжие, той е наредилъ най-строги наказания, каквито никой другъ законъ въ свѣта нѣма. Въ това отношение законътъ за забраната можеше да се нарече драконовъ.

Въ никоя друга страна въ Европа не е имало толкова строгъ законодатель, какъвто е североамериканскитъ. Той си остава ултраистъ, т. е. отиващъ до крайни мѣрки, само да се получи търсениятъ резултатъ. Личната свобода въ С. Щ. е само на книга — на практика тамошниятъ гражданинъ е най-подчинениятъ и най-дисциплиниранъ, какъвто напр. никога не сж французинътъ, италианецътъ, полякътъ и пр.

Североамериканецътъ си остава примѣренъ гражданинъ, какъвто е, напр. прусакътъ, но се оставя сжщо да бжде мачканъ отъ закона, религията, обществената мълва и други фактори — нѣщо, което вториятъ никога не би позволилъ.

Законодателятъ въ С. Щ. съ законъ за абсолютна забрана на всички спиртни питиета целѣше много високо и ограничено до известна степенъ свободата на гражданина, организира една мощна, тайна и явна полиция, като изразходва грамадни сръдства за преследване на контрабандиститѣ.

Сждитѣ осжждаха много строго понѣкога най-почтени и честни граждани, и нѣкои отъ ревностнитѣ полицаи-митничари не се стѣсняваха да застрелватъ гражданитѣ на Америка за бутилка бира или вино, особно ако ги намираха излѣзли на разходка край канадскитѣ или мексикански граници!

Всички почти граждани изгубваха предъ обществото своята честь, и социална, и професионална репутация, стига само полицаятъ (който отъ своя страна сжщо пиеше) да открие въ джоба имъ най-малко плоско шишенце съ конякъ или уиски.

Тази система на обща забрана застави даже висши чиновници на държавата, сждии, депутати, министри, да заобикалятъ закона чрезъ лъжа и компромиси. Законътъ за забраната наказваше не само оныя гражданинъ, който употрѣбва спиртни питиета, но и този, който ги произвежда, пренася или продава.

Така, напр., при единъ балъ или хубава вечеря, да кажемъ, у единъ държавенъ подсекретаръ, неговъ поканенъ присжтствуващъ приятель — чужденецъ или пълном. министъръ (който има право да пие, понеже забраната е само за американскитѣ граждани) изпраща сандѣкъ рейнско вино. Ако полицаятъ се яви, което мжно може да стане въ интимнитѣ салони, кабинети за приемане и будуари на единъ държавенъ подсекретаръ,

1) Б. Р. Даваме гая статья написана отъ д-ръ Ив. Малеевъ — мексиканско-общественикъ, а сжщо приятель на трезвеността, като характерна съ своето заключение, че само чрезъ просвѣта ще се ограничи алкоолизма, а не съ възбрани, препоржчани отъ сенктантитѣ въздържатели.

или виденъ депутатъ), то тя най-много може да арестувв гоститѣ, които свари, че пиятъ или че иматъ чаша вино предъ себе. Тѣзи гости прекарватъ нощта на удобнитѣ полицейски скамейки въ полицейския комисариатъ, подписватъ акта, плащатъ си почтенно глобата (която за заможитѣ може да бжде и до хилядо долари — сума отъ неголѣмо значение за американскитѣ богаташи), и всичко се свършва. На домакина не могатъ нищо да направятъ, ако той се е погрижилъ да има предъ себе ледена вода (а виното да пие отъ чашката на съседката — дама) и заяви, че е смѣталъ, че гоститѣ пиятъ кафе (понеже виното пиятъ въ такива чаши), че тѣ не е взелъ участие въ разливането на виното, а напротивъ, е предупреждавалъ, препоръчвалъ въздържане, и самъ служилъ за примѣръ. За чужденеца, американскитъ законъ не е задължителенъ, ако предъ него на масата се вѣе малкото джобно копринено знаме на съответната страна.

А да открие полицията, съ кой автомобилъ се пренася шампанско, е мжчно работа, защото нѣма основание и възможность да спира и претърсва всѣка нощъ тѣзи стотици хиляди коли на Ню-Йоркъ, напримѣръ, повечето отъ които иматъ двойни дѣна и най-чудновати скривалища.

Въ народа долу това става иначе. Който пие, си носи джобното плоско шишенце уиски или тежъкъ ромъ. Натоварватъ, презъ време на гуляя, двама апаша да пазятъ входа. Ако полицията помирише и реши да даде ранени или даже жертви, плячката не може да бжде голѣма — първо, народътъ ще изчезне изъ задния входъ по даденъ сигналъ (напр., натискане електрическо копче), и, ако полицията докопа въ клозета или килера нѣкого мъртавъ пиянъ, съдията го осжда на нѣколко месеци затворъ, гдето работникътъ нѣма нужда да работи и решително ще бжде по-добре храненъ, отколкото дома въ тази криза. Ако това помѣщение е заведение (кафене, напр. — понеже кръчми въ Америка нѣма), то се оказва, че притежателятъ нея вечеръ е отсъствувалъ отъ мѣстото на престѣпленieto, даже и отъ града. Въ подобни случаи стопанинътъ не бива засегнатъ, само му се отнема патентътъ на „сладкарницата“, напр. Но на другата вечеръ заведението пакъ е отворено, само че при другъ надпись и новъ съдържателъ: напр. „Клубъ на чирацитѣ-фризьори“ и пр.

Особно голѣма и страшна е била борбата на открито море между бутлегеритѣ (укривателитѣ на спиртъ) и редовната полиция, гдето е имало преследване съ подводници, морски сражения, хвърляне бомби отъ аеропланъ и пр.

Съ новия изборъ на председателя Рузвелтъ се отиѣни забраната на алкохола въ С. Щ. Ние продължаваме становището, че трезвеността е голѣма благодатъ за народа и необходимо условие за запазване здравето му, но сме на мнение, че борбата за здравеопазване и въздържане не трѣбва да се води мимо волята на индивида, а съ неговата подкрепа, а затова е нужно да се работи и възпита младежта въ трезвеностъ. Ролята, кня-

то погрѣшно биде възложена на Министерството на полицията, единъ день успѣшно ще изпълни Министерството на просвѣтата и народно здраве.

Д-ръ Ив. Малеевъ

(Заето отъ в. „Здраве и животъ“ бр. 24 т. г.)

СЪЮЗНИ И ДРУЖЕСТВЕНИ

БЪЛГАРСКИ
ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ

№ 19

25.1.1933 год.

СОФИЯ

ПРЕПИСЪ.

До Министерството на финанситъ.

ТУКЪ.

Извънредно низкитѣ цени на гроздето и гроздовитѣ произведения е причина на крайното финансово изтощение на българския лозаръ. Срѣдния годишенъ разходъ за отглеждане на денаръ лозе, включително данѣцитѣ, лихви на вложения капиталъ и амортизация, презъ последнитѣ нѣколко години надвишава срѣдния годишенъ бруто приходъ съ около 800—900 лв. Тази загуба лозарьтъ покрива съ спестявания отъ миналитѣ подобри години и съ крайно понижение на собственитѣ си надници и тия на членоветѣ отъ семейството му, които влага въ обработка на лозята си. Но спестяванията се изчерпиха, а надцитѣ се осребряватъ толкова низко, че лозарьтъ не може вече да изкара за хлѣбъ. Положението на еснафитѣ, дребнитѣ чиновници и пенсионери, които прибѣгватъ и до наемни работници при извършване на нѣкои сезонни работи въ лозето, е още по-лошо. За тѣхъ загубата е по-явна и непоносима, защото се изразява не само въ загуба на собственъ трудъ и време, но и въ харчене на припечеленото отъ главното му занаятие или на частъ отъ малката му пенсия. Резултата отъ това е на лице — изоставяне и изкореняване на доста лозя. Ако сегашното положение продължи още нѣколко години, родното лозарство е обречено на неминуемо загиване.

Това небива да се допусне, защото известно е голѣмото стопанско, икономическо и социално значение на този земеделски отрасълъ за страната.

Много пжти българскитѣ лозари сж изтъквали мизерното си положение предъ мѣродавнитѣ фактори и сж молили държавата да възприеме известни мѣрки за омекотяване на голѣмата криза въ нашето лозарство. Една отъ тия мѣрки е облагането на лозаря да бжде съобразно действителнитѣ му приходи, съобразно податнитѣ му сили.

Едва презъ миналата година съ закона отъ 2. I. се направи едно облекчение въ това отношение. Акциза върху виното отъ 75 ст. въ банкноти, който бѣше поносимъ при пазарна цена 8—12 лв. на литъръ, се намали на 30 ст., този върху джибри-

тъ отъ 90 ст. на 40 ст. въ банкноти, върху виното и винената калъ отъ 2'70 лв. (въ банкноти) на литъръ, на 40 стотинки.

Но това облекчение бѣше временно — за реколтата отъ 1931 г. а съгласно XV-то постановление на Министерския съветъ отъ 4.X.1932 год. и за тази отъ 1932 година.

При разглеждане на горния законъ въ Народното събрание, Министра на финанситъ г. Ст. Стефановъ обеща да направи още по голѣми облекчения на лозаритъ съ едно близко измѣнение и унифициране на косвенитъ данъци.

Съ законопроекта за измѣнение на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата, на закона за облагане материалитъ, отъ които се вари ракия, на закона за общинския налогъ и пр., представенъ наскоро въ Министерския съветъ за разглеждане се отмѣняватъ даденитъ облекчения съ закона отъ 2.I.1932 год. при облагането на гроздовитъ произведения и освенъ това се предвижда акцизъ върху спирта, добитъ отъ преваряване на вино или ракия и върху винения оцетъ.

При продажна цена на гроздето отъ 1 лв до 1'60 за кгр., каквато бѣше презъ последния гроздоберъ, отъ 3'50 до 4'50 за виното и 28 — 30 стотинки на градусъ ракия по настоящемъ и при единъ задръстенъ пазаръ, връщането къмъ размѣритъ, предвидени въ закона за акцизитъ и патентовия сборъ и въ закона за облагане съ акцизъ виното, би съсипало окончателно българския лозаръ. Той не е въ състояние да ги заплаща. Освенъ това, прекомѣрното облагане създава причини за контрабандиране, вледствие на което виѣсто увеличаване на постъпленията въ държавното съкровище, ще има намаление.

Многото формалности при производството на виненъ оцетъ и плодовъ дистилатъ, предвидени въ законопроекта, затрудняватъ твърде много самото производство, а сложната контрола предполага по голѣми разходи за държавното съкровище, безъ ни най-малката сигурностъ за постигане на крайната целъ — увеличаване постъпленията въ държавното съкровище.

Българскиятъ Лозарски Съюзъ, разглеждайки положението и изхождайки не само отъ интереситъ на българското лозарство и винарство, но и отъ тия на държавното съкровище, смѣта, че държавата може да получи туй, което е предвиждала да постъпи презъ последнитъ години, безъ да увеличава разиѣра на облагането на гроздовитъ продукти и да въвежда сложна и отекчителна контрола.

По бюджета за 1930—1931 финансова година е предвидено да постъпи отъ акцизъ върху материалитъ, отъ които се вари ракия

	45,000,000
отъ акцизъ върху виното	42,000,000
	87,000,000

Всичко 87,000,000

Постъпило е общо 63,029,215.

По бюджета за 1931—1932 фин. година е било предвидено да постъпи общо 80,000,000, а въ действителностъ е постъпило само 36,193,785 лв.

Ако къмъ постъпилото презъ 1930/1931 финансова година прибавимъ и добитото отъ общински налогъ, което възлиза на около 15,000,000 лв. общо отъ акцизъ и общински налогъ е постъпило около 78 милиона лева, а презъ следната 1931/1932 финансова година — около 43 милиона лева. Българскиятъ Лозарски съюзъ е увѣренъ, че въ държавното съкровище ще постъпва годишно много по-голяма сума отъ постъпилата презъ последнитѣ години при следнитѣ облагания:

1) акц. върху 120000000 лит. в. по 30 ст. въ банкн.	36,000,000
акц. върху 80000000 „ джиб. „ 30 „ „ „	24,000,000
акц. върху 20000000 „ пл. к. „ 40 „ „ „	8,000,000
	<hr/>
	Всичко 68,000,000
2) патентъ, замѣняющъ акциза върху плодовъ спиртъ за 60 колонни дестилационни апарата	50,0000 лв. 3,000,000
3) патентъ, замѣняющъ акциза за право производство на виненъ оцетъ, съобразно числото на апаратитѣ, 20 фабрики по 50,000 лв.	1,000,000
4) допълнителенъ държавенъ патентъ за право продаване спиртни питиета въ размѣръ 40% сегашния общински (заедно съ врѣхнинитѣ)	10,000,000
5) патентъ за право производство и продажба на боза въ размѣръ на около 50 ст. на литъръ	10,000,000
	<hr/>
	Всичко 92,000,000

Общинския налогъ върху джибритѣ и плодовата каша да се премахне съвсемъ и смисъла на § 26 отъ законопроекта да се запази.

Обложена само първоначалната материя, вино, джибри и плодова каша, при измѣрването на които презъ есенята трѣбва да се обръща особено внимание, ще се отстрани и причината за контрабандиране при използването и за други цели — оцетъ и плодовъ спиртъ.

Патентовия сборъ е най-лесно събираемъ и при патентовата система на производство на спирта и оцета, не ще има нужда отъ специална акцизна стража.

Българския Лозарски съюзъ най-учтиво моли Министерството на финанситѣ да възприеме тия принципални измѣнения въ въпросния законопроектъ, които ще бждатъ по-резултатни за държавното съкровище и ще спомогнатъ за закрепване на родното лозарство.

Увѣрени, че молбата ни ще бжде удовлетворена, оставяме съ отлично почитание:

БЪЛГАРСКИ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ.
Председателъ: Ив. П. Бързаковъ
Секретарь: Д. Бъчваровъ

ОТЧЕТЪ

на Управителния съветъ на Българския Лозарски Съюзъ за 1932 год.

(Даденъ предъ XIII-я Лозарски конгресъ — София).

Господа делегати,

Днесъ за тринадесети пжтъ Вие се явявате да чуете годишния отчетъ за резултата отъ дейността презъ изтеклата 1932 год. на избрания отъ Васъ м. г. Управителенъ съветъ на Съюза, да прецените положението на смѣткитѣ и като имате предвидъ наличнитѣ обективни условия, да начертаете насокитѣ за дейностъ на бждащата съюзна управа.

Дейността на Управителния съветъ започна при една небивала стопанско-икономическа депресия, която презъ течение на отчетната година постепенно се увеличаваше и въ края бѣше вече значително по-голъма, отколкото въ началото, отколкото когато и да било другъ пжтъ. Крайно низкитѣ цени на гроздовитѣ продукти и задрѣстения пазаръ, силни повреди отъ лоши атмосферни прояви на лозята въ доста много райони, неопредѣленото положение по данъчното облагане и др. поставяха българскиятъ лозаръ предъ дилемата да бжде ли той такъвъ и за напредъ или не.

Ориентировката е къмъ въздържане, даже къмъ отказване отъ лозарството като поминъкъ. Къмъ това заключение води чувствителното намаление на грижитѣ въ отглеждане на лозята, а сжщо и слабото увеличение площта на лозята, което отъ около 50,000 декара срѣдно годишно презъ последното десетилѣтие, слѣзе на около 30,000 презъ отчетната година.

При тия твърде неблагоприятни условия бѣше поставена да работи Съюзната управа презъ отчетната година и затова резултатитѣ ѝ не могатъ да бждатъ такива, каквито биха били при едни по-добри условия.

Съ пълното убеждение, че лозарството е една очевидна необходимостъ за страната, Управителниятъ съветъ направи всичко, което бѣше по силитѣ му, за да не започва залѣза на родното лозарство, а да се положатъ отъ кждето трѣбва всички усилия за подпомагане на неговото преуспѣване.

Едно отъ най-важнитѣ условия за постигане на целта, бѣше да се възприематъ официално известни мѣрки и осигури тѣхното прилагане.

Постжпката на Съюза предъ Министерството на земледѣлието въ това отношение бѣше благосклонно възприета и чрезъ назначената отъ последната специална комисия отъ представители на компетентнитѣ учреждения и организации, тия мѣрки се набелязаха. Въ тѣхъ се придържа и Съюзътъ и Министерството и основанитѣ презъ годината комитети за пропаганда на гроздето и гроздовия сокъ и за пропаганда на виното.

Кооперативна продажба и износъ на десертно грозде. Чрезъ премахване разстоянието между производителя и

консуматора, първиятъ осребрява своето производство на сравнително по-висока цена, а вториятъ го има на сравнително по-ниска — и въ резултатъ се получава едно увеличение на консумацията.

Водима отъ това, съюзната управа пожела да тури началото на кооперативната продажба на десертното грозде на вжтрешния пазаръ, специално въ най-големия консумативенъ центъръ — София и на кооперативния износъ.

Свиканата на 14.VIII. 1932 год. конференция усвои това становище и то трѣбваше да се реализира. Отказътъ на Българската Земледѣлска Банка да подкрепи Съюза въ това му начинание, не отклони Управителния съветъ отъ решението му за кооперативенъ износъ. Управителниятъ съветъ положи усилия и успѣ да получи отъ другаде износни условия. Липсата на отзивчивостъ отъ страна на лозаритѣ, обаче осуети осъществяването на това решение. Все пакъ положенитѣ усилия не останаха безъ полза. Тѣ подготвиха до известна степенъ условията за една по-успѣшна бждаща работа и подсказаха пжтищата за осигуряването ѝ.

Все съ цель за осигуряване една по-голема консумация на гроздето, Съюзната управа издействува съгласието на Министерството на войната и това на благоустройството да се въведе гроздето като дажба на войниците и трудовацитѣ. Нека се надяваме за въ бждаще българскитѣ лозари, чрезъ своитѣ дружества ще използватъ по-добре желанието на поменатитѣ министерства да имъ помогнатъ чрезъ вписване на гроздето въ листата на яденетата.

Справедливостъта налага да се признае, че Главната Дирекция на Българскитѣ Държавни Желѣзници се вслуша въ искането на Съюза и положи доста грижи за намаляване превознитѣ такси на гроздето до София, за улесняване и осигуряване подвоза на гроздето до чуждитѣ пазари, за намаляване превозната такса на опаковачнитѣ сждове и пр.

Благодарение на това — отъ една страна и отъ друга — на все по-доброто опознаване на нашето десертно грозде на чуждитѣ пазари, на уредения по законодателенъ редъ контролъ на гроздето за износъ, на добития опитъ отъ страна на износителитѣ, на растящото съзнание въ нашитѣ производители отъ необходимостъта да подбиратъ стоката, на сравнително дългия сезонъ за износъ, на добититѣ контингенти и пр. износътъ на десертното грозде презъ отчетната година, въпрѣки неблагоприятнитѣ икономически и др. условия въ чужбина, се удвои въ сравнение съ миналата година. Той възлиза на 1262 вагона, срещу 649 презъ 1931 година.

Безспорно, има още много да се работи, за да може да се достигне онова количество, което нашето лозарство може да даде, съ максимумъ облаги за производителя и изобщо за страната. Бждащата Съюзна управа въ постояненъ контактъ съ ме-родавнитѣ фактори и заинтересовани организации ще трѣбва да

продължи да работи за увеличаване и подобрене износа на нашият десертни грозда, защото това е едно от важните средства за запазване на нашето лозарство, за подобрене хала на изнемогващия български лозарь и подобрене актива на нашия търговски балансъ.

Законъ за вината. Съ особено задоволство трѣбва да се констатира, че многожеланиятъ и отдавна исканиятъ отъ Съюза законъ за вината, спиртнитѣ напитки и оцета се създаде и обнародва въ Държавенъ вестникъ, брой 63, отъ 22.VI.1932 год. а правилника за прилагането му — въ брой 244 отъ 31.I. т. г. Съюзната управа даде своята дань за изработване на единия и другия, Регламентирането на тази материя е една голѣма придобивка за българското лозарство и винарство.

Много въпроси, които чакаха своето разрешение и редица други, които бѣха решени не съ огледъ на мѣстнитѣ условия и въ ущърбъ на добре разбранитѣ интереси на лозаритѣ, получиха своето правилно разрешение. Българскитѣ лозари ще трѣбва да дадѣтъ пълното си съдействие за доброто прилагане на закона и правилника му, защото трѣбва да знаятъ, че съ това ще защищаватъ общитѣ стопански интереси на страната, които сж и тѣхни интереси.

Данъчнитѣ облагания — акцизъ. Акцията на Управителния съветъ за установяване на едно справедливо данъчно облагане, съобразно податнитѣ сили на лозаря и опростяване на формалноститѣ по събиране на обложитѣ, трѣбваше, миможеланието му, да продължи и презъ отчетната година.

Следъ гласуване на закона отъ 2.I.1932 г. настѣпи едновременно успокояване всрѣдъ лозаритѣ, понеже бѣха обнадеждени отъ даденитѣ обещания, че данъчното бреме ще бжде облекчено допълнително чрезъ единъ новъ законъ за косвенитѣ данъци, който ще унифицира 10-тѣхъ отдѣлни закони и 58 допълнения и измѣнения и при чието създаване ще се вземе предвидъ действителното плачевно положение на лозаря — производителъ.

Гроздоберѣтъ започна при едно неопредѣлено положение относно размѣра и начина на облагане на виното и др. гроздови продукти отъ новата реколта. Това положение се отрази неблагоприятно върху пазара и цената на гроздето за вино, която бѣше чувствително по-ниска отъ тия, презъ миналата 1931 год. Управителния съветъ положи голѣми усилия да се разреши въпроса преди закриване сесията на Народното събрание и преди гроздобера въ благоприятна смисълъ за лозаря.

Едва на 4 X. съ постановленне на Министерския съветъ се реши да остане миналогодишния размѣръ на облагане, като не се прави разлика между вино и джибри на производители и търговци, а всичко да се облага еднакво съ 30, респективно 40 ст. на килограмъ. Предлаганото отъ Съюза и М-вото на Земледѣлието облекчение въ облагането на гроздовия сокъ не бѣ възприето.

Надеждата на българските лозари за едно трайно уреждане на въпроса по начинъ да плащатъ туй, което е по силитъ имъ, безъ да пострада фиска, не се оправдаха. Къмъ края на отчетната година Министерството на Финансите излезе съ единъ законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата, на закона за облагане материалитъ, отъ които се вари ракия и пр. чиито постановления Ви сж известни.

Законопроектътъ изненада лозаритъ съ обектитъ, съ начина и съ размѣра на облагането. Смушение внесе той и голѣма загриженостъ за бждачето на българското лозарство и винарство, за оскудната прехрана на голѣма частъ отъ населението. Той е миналъ вече въ Народното събрание на първо четене. Не е, обаче, късно да се направятъ ония измѣнения и допълнения, които В. е г. г. делегатитъ намѣрите за нужно. Становището на Управителния съветъ по този законопроектъ е депозирано въ Министерството на Финансите и това на Земледелието още преди около единъ месецъ. Исканията сж съобразно условията, съобразно податнитъ сили на лозаритъ и добре разбранитъ интереси на държавното съкровище.

Акцизъ върху бирата. Баналенъ стана вече въпроса за акциза върху бирата. Баналенъ поради обстоятелството, че отъ редица години се повдига и разисква по него, безъ, обаче, да се разреши съобразно днешнитъ условия. Той бѣ наложенъ въ Народното събрание при разискване закона за бюджета за 1932—933 финансисва год., разгледанъ бѣ благосклонно отъ народнитъ представители и решенъ въ смисълъ да се увеличи акциза върху този продуктъ въ размѣръ, да не конкурира виното и да не дезорганизира пазара му. Отказъ на г. Министра на Финансите да даде съгласието си за това увеличение, осуети всичко. Въ поменатия по горе и внесенъ за разглеждане въ Народното събрание законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ и пр. нищо не се споменава за облога на бирата. Той си остава сжщия, а ресурситъ за държавното съкровище се търсятъ и намратъ въ облагане на гроздовитъ продукти — вино, виненъ оцетъ, виненъ дестилатъ и пр. и то въ размѣри и по начини, които немигнимо ще спънатъ производството.

Доставка на гладка поцинкована тель и Т желѣзо. Гр-житъ на Съюза ни за снабдяване лозаритъ съ гладка поцинкована тель и Т желѣзо за телени конструкции на десертнитъ лозя на износни условия, даде задоволителенъ резултатъ. Доставиха се кржгло 20 тона Т-желѣзо и 45 тона доброкачествена гладка поцинкована тель.

Въпрѣки голѣмитъ трудности отъ валутно естество. Управителния съветъ издействува износни условия за доставка на тель и презъ настоящата 1933 год. Даденитъ до сега поръчки надвишаватъ миналогодишнитъ.

Постройка на районни кооперативни винарски изби. Съ удоволствия трѣбва да се констатира факта, че Българската

Земледѣлска Банка опредѣли окончателно районитѣ, въ които ще строи районни кооперативни винарски изби и специална комисия опредѣли мѣстата за тия изби. Плановетѣ сж вече изготвени, поемнитѣ условия за нѣкои отъ тѣхъ сжщо и постройката на 5 отъ тѣхъ ще бжде отдадена въ скоро време на търгъ.

Доставка на синь камъкъ. Сжщата се вслуша въ молбата на съюза и достави достатъчно синь камъкъ за отчетната 1932 год. По този начинъ се избѣгна спекулата съ този артикулъ.

За предстоящата година, Банката ще достави пакъ единъ, евентуално 2 милиона килограма синь камъкъ.

Съюзенъ домъ. Съгласно решението на XII-я редовенъ лозарски конгресъ, Управителниятъ съветъ трѣбваше да закупи здание за съюзенъ домъ съ наличната сума отъ разиграната лотария и отъ старата форма на Съюза, безъ да се правятъ задължения. Сумата отъ лотарията, съставляюща фондъ „Съюзенъ домъ“ въ края на отчетната година възлиза на около 178,000 лв., а тази отъ стария съюзъ, вложена въ Б. Ц. К. Б. на около 80,000 лв. Ликвидационниятъ комитетъ, не се е отчелъ, обаче, напълно и освенъ това, въ устава на стария съюзъ има известни членове, по силата на които въпросната сума не може да бжде деблокирана и оставена на разположение на Управителния съветъ. Поради това, последниятъ, разполагайки само съ сумата отъ лотарията, не можеше да закупи едно по-подходяще здание, безъ да направи задължение и затова закупуването се отложи.

При днешното фактическо положение може да се закупи едно по-подходяще здание:

1. Като се използва бѣзспорната сума отъ около 178,000 лв. и се поеме едно задължение въ форма на ипотека, която би се покривала отъ икономията отъ наема, който съюзътъ плаща сега за помѣщение и туй което би взелъ отъ даденитѣ подъ наемъ излишни стаи и

2. Като се задоволи съ единъ по малкъ апартаментъ из платенъ напълно съ сумата 178,000 лв. плусъ фонда „Лозарски Прегледъ“, който възлиза на около 26,000 лв.

Въпроса остава откритъ и Вие г. г. делегати трѣбва да го решите.

Лотария. Отъ отчета за миналата 1931 год Вамъ е известно, че имаше 1501 лотарийни билети, които бѣха изпратени за пласиране, невѣрнати въ срока и дружествата и лица, на които бѣха изпратени, се задължаваха да ги изплатятъ. Макаръ и поканени за последенъ пжтъ да сторятъ това, длъжницитѣ не уравниха смѣткитѣ си. Поради това и съгласно протоколното решение на комисията при Главната дарекция на полицията, противъ тѣхъ се заведоха сждебни дѣла. Всички дѣла на брой 27 за една обща сума отъ 26,956 лв., сж насрочени и нѣкои отъ тѣхъ вече разгледани, безъ да сж окончателно решени. Тѣ ще продължатъ и презъ настоящата 1933 год.

Членове на Съюза Презъ отчетната година въ Българския Лозарски Съюзъ сж членували 52 професионално просвѣтни лозарски дружества, 9 производителни винарски кооперации като колективни членове и 24 индивидуални.

Приетитѣ презъ годината нови членове сж: Лозарското дружество въ Варна, Лозарското дво „Лоза“ въ Лесичери, „Типченица“ въ с. Типченица, „Памидъ“ въ с. Крамолинъ, „Димятъ“ въ с. Дъското, „Маркова Могила“ въ гр. Червенъ Бръгъ, „Памидъ“ въ с. Гьоль-Бунаръ, „Св. Трифонъ“ въ гр. Харманли, „Свобода“ въ с. Свобода, „Памидъ“ въ гр. Севлиево, „Димятъ“ въ с. Килифарово, „Афузъ-Али“ въ с. Деб лець, „Сотиръ“ въ с. Сотиръ, „Тамянка“ въ гр. Враца, Лозарското дво въ с. Телищъ, Кооперативната лозаро винарска изба „Сонгуларски Мискетъ“ въ с. Сонгуларе

Трѣбва да се констатира, че и презъ отчетната година не всички членове сж били изправни къмъ Съюза и сж внесли принадлежащия имъ се членски вносъ. Това се вижда отъ постъпилата презъ годината сума отъ членски вносъ. Сме съ твърдото убеждение въ растящото съзнание всрѣдъ лозаритѣ отъ нуждата да се обединяватъ въ мѣстни дружества и въ Българския Лозарски съюзъ и следователно въ по-големата имъ изправностъ за напредъ къмъ последния

Материалнитѣ сръдства сж едно отъ най-важнитѣ условия за правилното функциониране на Съюза и за по-голема дейностъ отъ страна на управата му.

Основани сж нови лозарски дружества, които скоро ще станатъ членове на Съюза, въ с. Темниско, с. Боровица, гр. Борисовградъ, Бѣла - варненско, Церова Кория, Комарево и др.

За постигане на своитѣ културно просвѣтни цели, Съюзътъ продължи да издава и презъ отчетната година своя органъ „Лозарски прегледъ“. Редакцията и администрацията на списанието се намираха въ Плѣвень и редакторъ-уредникъ г. Г. Червенковъ ще Ви прочете своя отчетъ.

БАЛАНСЪ

на Българския Лозарски съюзъ за 1932 год.

ПРИХОДЪ

1. Наличностъ отъ миналата 1931 год.	745.—	лв.
2. Отъ членски вносъ и встъжителчи вноски	32391.—	„
3. Отъ волни пожертвования	9827.—	„
4. Лихви	1975.—	„
5. Раз и	49687.—	„
Всичко	94627.—	„

(следва)

Предупреждение

къмъ купувачитѣ на лозовъ материалъ.

Напоследъкъ Лозарската опитна станция въ Плевенъ е констатирала появата на една нова болестъ по облагородения лозовъ материалъ у насъ, описана подробно въ кн. 7 и следващитѣ на сп. „Лозарски прегледъ“ отъ 1932 г. и кн. 1 отъ т. г.

Напсмя се на купувачитѣ на лозовъ материалъ да обръщатъ голѣмо внимание при покупката на лози, по подложката на които се забелѣзватъ черни петна отъ мъртва тъканъ Тѣзи петна се виждатъ лесно сега, като се обѣли кората на подложката, особено близо до спойката.

Обѣлената подложка трѣбва да има ясно зеленъ цвѣтъ, безъ никакви тъмни петна, които могатъ да се появятъ даже и по лози пломбирани презъ есенъта, защото петната ставатъ добре видими едва презъ пролѣтъта, когато пломбирането е вече извършено. Ако лози съ такива черни петна бждатъ посадени, значителенъ процентъ отъ тѣхъ не покарватъ никакъ, други изсъхватъ презъ лѣтото, а трети загиватъ презъ следващитѣ години. Налага се, прочее, повече внимание отъ страна на купувачитѣ, които могатъ винаги да се съветватъ съ мѣстнитѣ агрономи-специалисти, натоварени по силата на „Правилника за контрола върху производството и търговията съ лозовъ материалъ“, публикуванъ въ Държавенъ вестникъ, брой 20 отъ 1932 г. и „Закона за опазване на растенията отъ болести и неприятели“, публикуванъ въ Държ. вестникъ, брой 29 отъ 9 май 1930 год., да блятъ за доброто качество и здравословното състояние на продавания материалъ.

Положението на пазаря.

Изглежда, че тазгодишното производство на вина въ повечето райони е по голѣмо отколкото се предполагаше.

Като прибавимъ къмъ това и извънредно намалената консумация ще си обяснимъ затѣгането на пазаря и тенденцията къмъ спадане въ ценитѣ, която се забелезва.

Може би по-късно съ настѣпване на горещинитѣ, когато повечето болни вина ще бждатъ изтеглени отъ консумация поради ефикасната контрола, която ще се упражнява съгласно влѣзлия вече въ сила законъ за вината, — ще може да се очаква известно по-задоволително търсене поне за доброкачественитѣ вина.

Тѣй като София си остава фактически главния консуматоръ на вина, и тамъ се пласирватъ преимущественно южни вина, затова пазаря въ северна България е още повече затѣгнатъ отъ този въ южна България.

Ценитѣ се движатъ както следва:

Сухиндолъ; 2'80 — 3'50 лв. литъра.

Търновско; обикновени вина 3'5 — 3'9 лв. л., а доброкачественитѣ 4'5 лв. л.

Плѣвень; 4 — 5 лв. л.
 Ловечъ; 5 — 5 лв. л.
 Преславъ — Варна; 5 — 5.5 лв. л.
 Бургасъ; около 4 лв. л.
 Анхиало; 3.40 — 3.80 лв. л.
 Карнобатъ; 4.5 — 6 — 6.5 лв. л.
 Сливень; 6 — 6.5 лв. л.
 Ямболъ; 6 — 6.5 лв. л.
 Ст.-Загора; 4.5 — 5 лв. л.
 Чирпанъ; 4.3 — 5 лв. л.

Пазарджишко — доброкачественитѣ около 6 лв. л., а обикновенитѣ отъ 4.5 — 5 лв.

Пловдивско — 4.5 — 5 лв. л.

Станимака; — маврудовитѣ вина по 6 — 6.50 лв. л. а другитѣ обикновенни по 4.5 — 5 лв. л.

Враца, отъ 4.5 — 6 лв. л.

Видинъ — 3.5 — 4 лв. л.

По голѣми количества налични вина се намиратъ въ Анхиало, Бургасъ, Ст.-Загора, Чирпанъ, Пловдивско, Сухиндолъ, Плѣвень, Търновско и пр.

Ракии.

Джиброва и сливова ракии се предлагатъ въ голѣми количества на цена около 0.30 лв. градуса, а виненъ дестилатъ по 0.35 — 0.38 лв. градуса.
 W.

Кои сортове могатъ да се внасятъ въ Румъния?

Съ решение № 244,779 отъ 16 ноемврий 1932 год., на румънското Министерство на земледѣлието, се дава списъкъ на сортоветѣ лози, присадници и подложки, които могатъ да се внасятъ, разпространяватъ и садятъ въ Румъния. Понеже България е заинтересована страна съ вноса на лозовъ материалъ въ Румъния, предаваме единъ съкратенъ списъкъ, като прибавяме българскитѣ имена на нѣкои сортове, за които сме сигурни. Ето защо, българскитѣ пепиниеристи, могатъ да поискатъ отъ агрономнитѣ власти замѣняването на българскитѣ имена съ румънски върху етикетитѣ.

СОРТОВЕ ЗА ВИНО.

Бѣли:

Алиготе, Димятъ (Семендра), Мискетъ отъ Фронтинянь (Тамянка), Мискетъ Отонель, Пино гри, Ризлингъ (италиянски или рейнски), Памидъ (червено гръцко), Семийонъ, Пилкикуйрукъ.

Червени:

Каберне совинйонъ, Пино черенъ, Сейна (негру моале, гжмза), Кодарка черна.

ДЕСЕРТНИ СОРТОВЕ.

Бѣли:

Алварна, Асма (черна резакия), Шасла доре, Шасла червена, Шасла мискетова, Шасла Наполеонъ, Карабурну (резакия), Коарна алба, Коарна нягра, Датие де Бейруть (Алепо, Афузъ Али), Жуаненъ (линянь).

Червени:

Маделенъ царска, Хамбургски мискетъ, Александрийски мискетъ, Перлъ де Ксаба, Прекосъ де Маленгръ, Резакия.

ПОДЛОЖКИ.

Берландиери x Рипария Телеки (селекция 5 в в Коберъ), Берландиери x Рипария Телеки № 8, Берландиери x Рипария 420—А, Рипария

х Рупестрисъ 101—14, Рипария х Рупестрисъ 3,3С9, Рипария Порталисъ (Глоаръ), Шасла х Берландиери 41—В.

Като изключение могат да се допуснатъ:

Драмонъ х Рупестрисъ Ганзенъ № 1, Мурведъръ х Рупестрисъ 1:02.

Допускането на вноса на **Памидъ**, който въ Румъния се нарича *gosa greceasca*, както и на Гжмзата (*negru moale*) стана следъ ходатайството на нашето Министертво на земледѣлието, което изпрати за целта още презъ 1931 год г. проф. Недѣлчевъ. Трѣбва да се изкаже благодарностъ на Румънското Министерствo на земледѣлието, че съ това улеснява много вноса отъ България. Вноса на Монтикола (Рупестрисъ дю Лотъ) въ Румъния не се разреши, понеже тази подложка е дала тамъ много лоши резултати. Голѣми пространства лозя върху Монтикола сж пропаднали поради хладния климатъ Вноса на 41—В е свободенъ а при известни условия и на 1202

ХРОНИКА.

По поводъ окръжното на Министерството на финанситъ за облагане съ вносно мито освобождаванитъ до сега съ специални закони отъ такива артикули, нуждни за земледѣлското стопанство, като горивни и смазочни материали за моторнитъ вършачки, синь камъкъ, галванизирана тель и др., Министерството на земледѣлието съ докладъ до министерския съветъ е поискало въпросното нареждане да не се отнася до ония артикули, които Министерството намѣри, че вноса имъ е необходимъ за всѣки отдѣленъ случай то ще иска отъ Министерския съветъ безмитния имъ вносъ.

Това искане на Министерството е удовлетворено.

Въ Луковитската околия е основано ново лозаро винарско професионално дружество въ с. Садовецъ. Съ това дружество въ Луковитската околия ставатъ вече осемъ такива или всѣкой лозарски пунктъ съ повече отъ 300 декара лозя има вече основано и функциониращо дружество.

Дружествата сж основани отъ специалиста при агрономството Ю. Ганчевъ.

Норми на българскитъ вина.

Съгласно закона за вината, Министерството на земледѣлието е наредило да се започнатъ подробни системни проучвания на вината отъ тазгодишната реколта въ цѣлата страна.

За целта сж командировани вече 6 души специалисти, които ще оби-

калятъ всички винарски райони и ще взематъ необходимото количество срѣдни проби натурални вина за анализа, както и ще събиратъ статистически и др. сведения за отдѣлнитъ винарски райони.

Вината отъ северна България ще се анализиратъ въ лозарската опитна станция — Плѣвненъ, а тѣзи отъ южна България, въ лозарския институтъ при университета — София.

Въ интереса на производителитъ е да даватъ пълно съдействие на изпратенитъ специалисти, както и сведенията, които ще се искатъ да бждатъ автентични.

Поправка. Въ кн. 1 стр. 11, редъ 31 на списанието е допусната грѣшка, като е употребена неправилно думата „кезапъ“.

Вмѣсто „кезапъ“ да се чете „вириоль“.

Парламентарната комисия по Министерството на финанситъ въ нѣколко заседания по редъ е разгледала приетия и на първо четене законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ и пр. Повечето отъ исканията на българския лозарски съюзъ сж възприели и законопроектътъ е претърпѣлъ съответнитъ поправки.

Умоляватъ се всички лозарски дружества, кооперации и поинтелигентни производители, да изпращатъ редовно въ редакцията на „Лозарски прегледъ“ сведения за положението на пазаря и цената на вината отъ тѣхния районъ. Сжщо да донасятъ за станалитъ покупко-про-

дажди на вина, както и колко не продадени такива има въ района.

Горнитѣ сведения сж извънредно необходими за съставяне редовнитѣ бюлетини за пазара на вината.

Министерството на земледѣлнето и държавнитѣ имоти

е назначило комисия въ съставъ: Ст. Икономовъ, директоръ на Лозарската опитна станция въ гр. Плѣвень, проф. Н. Недѣлчевъ, И. Ковачевски, н-къ на фитопатологическия отдѣлъ при софийската землед. оп. станция, Н. Мжнговъ, директоръ на Лозаро-винарското у-ще въ Плѣвень А. Бойчиновъ, стажантъ при Лозаро-винарското у-ще, която да разгледа положението, въ което се намиратъ по настоящемъ проучванията върху новата болестъ по лозитѣ и да даде директиви за по-нататъшното проучване на болестята и мѣрkitѣ за ограничението ѝ.

Комисията е решила да се продължатъ проучванията, да се направя анкета и се събератъ всички необходими сведения въ връзка съ развитието на болестята, да се предупредятъ купувачитѣ посрѣдствомъ органиитѣ на Минист. на зем. да бж-

датъ предпазливи при покупката на лозовъ материалъ, да помоли Министерството на земл. да ревизира закона за П. З. П. и О. П. И. и този за опазване на растенията отъ болести и пр., като се установятъ точно отговорноститѣ на продавачитѣ по отношение „качеството“ на лозовия материалъ и др.

Редакцията на сп. Лозарски прегледъ

моли всички абонати да я улеснятъ, като съ получаване на настоящата книжка веднага издѣлжатъ абонатамъ си за тая — 1933 година, като изпратятъ 50 лева съ пощенски записъ или препоръчано писмо. Списанието сѣ издѣржа само отъ постжпленията на абонатамъ. Тия, които не мислятъ да плащатъ, както нѣкои сториха това миналата година, по-добре ще постжпятъ като веднага повѣрнатъ настоящата и I-ва книжки, за да не ни нанасятъ поне щети.

Специалиста при агрономството въ гр. Бѣла

П. Т. Сираковъ е основалъ и подредилъ следнитѣ лозарски дружества 1. „Виненка“ с. Баниска, 2. „Димятъ“ с. Башъ-бунаръ и 3. „Гъмза“ с. Балабанли

КНИЖНИНА.

Долнокачествена просвѣта и закачки.

Въ брой 18 и 19 на „Лозаро винарски и овоцарски вестникъ“ е дадено мѣсто на една статия отъ А. Бойчиновъ „Долнокачествена просвѣта“, въ новото между другото съ общи приказки дава „компетентни мнения“ и говори противъ известни становища, подѣржани въ брошурата ми „Консервиране на гроздовата мжстъ съ позволени химически сръдства“.

На подобни, съ нищо не подкрепени порѣчани закачки или писани за да бждемъ приятни на тѣзи или онѣзи и за откриване изкуствени фронтове между специалиститѣ, смѣтамъ за излишно да отговарямъ и влизамъ въ полемика. Оставамъ на интеллигентнитѣ читатели винари и питиепродавци, които на практика сж имали и ще иматъ случай да приложатъ даденитѣ въ брошурата ми упѣтвания, да си кажатъ тѣ самитѣ думата, тѣй като за тѣхъ е писана самата брошура.

Все пакъ трѣбва да подчертая, че дѣржа на всичко изнесено въ брошурата ми, което е плодъ на проучвания или заимствувано отъ последнитѣ изчерпателни трудове по тази материя, писани отъ специалисти съ международно име като проф. Seifert, D-r H. Seiger и др.

Инж. В. Чакървъ,

Читал. "Съгласие" — Гр. Плевенъ

като нашъ абонатъ изпращаме Ви и книжка 2-ра отъ тая (XVIII — 1933) година, съ апелъ да получавате списанието, съ козто не само ще имате прѣха полза, но и косвено ще подкрепите лозарската просвѣта и борба за защита интереситѣ на родното лозарство.

Ако не желаете да го получавате, молимъ Ви, веднага ни върнете книжката, като напишете надъ адреса си „обратно редакцията — Плевенъ“, безъ да лепяте марка.

Открита ни е чекова смѣтка № 878 при всички т. п. станции. Съ книжка 3 ще Ви се изпратятъ вносни бележки, съ които ще изплащате абонамента си.

РЕДАКЦИЯТА.

Всичко, което се отнася за редакцията и администрацията на сп. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“, като пари, статии, дописки и др., да се изпраща на адресъ:

СП. ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ - ПЛЕВЕНЪ

Абонамента е 50 лв. за година предплатени.

За читалища и учреждения сжщо 50 лева.

За допуснати грѣшки въ адреса или по заплащане на абонамента, заинтересованитѣ да пишатъ въ редакцията, като посочатъ погрѣшения и точния адресъ и № на записа или писмото, съ което сж изпратени паритѣ.

ВСИЧКО ОТНАСЯЩЕ СЕ ДО

БЪЛГАРСКИЯ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ -- СОФИЯ,

като членски вносъ (по 2 лева на декаръ), помощи, протоколи, писма и пр. да се изпраща на адресъ:

До г-на Дончо Бъчваровъ
секретаръ на Българския Лозарски Съюзъ
ул. „Гурко“ № 12 — София.

№ 51. Кооп. печатница и книговезница „Изгрѣвъ“ — Плевенъ.